

Zachodniopomorski

Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

magazyn **ROLNICZY**

Roślinne wsparcie dla pszczoł na przedwiosniu

Gdy rodzi się źrebię

Zachodniopomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

BARZKOWICKA WIOSNA

WYSTAWA OGRODNICZA¹⁰

10-11 MAJA 2025

Oferta dla Kół Gospodyń Wiejskich

**Barzkowicki Przystanek
Kół Gospodyń Wiejskich**

aleja stoisk promujących
działalność Kół Gospodyń
Wiejskich

Konkursy

“Wiosna na talerzu”

“II Sołeckie Potyczki”

“Najładniejszy wiosenny wianek”

“Najładniejsze stoisko wystawiennicze KGW”

Kontakt

row@zodr.pl

www.zodr.pl/wystawa

tel. 91 479 40 59
91 479 40 65

*Z okazji nadchodzących Świąt Wielkanocnych
pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia
wielu radosnych i ciepłych chwil,
odpoczynku w gronie najbliższych
oraz wszelkiej pomyślności*

*Dyrekcja i Pracownicy
Zachodniopomorskiego
Ośrodka Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach*

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

- 4/ Mleko od szczęśliwej krowy smakuje lepiej
- 6/ Ekologiczne warzywa i zdrowe produkty prosto z natury!
- 8/ Kobięca siła niejedno ma imię
- 12/ Sobotni Bazar na Bronowickiej
- 14/ Nowoczesne strategie w hodowli bydła mlecznego – jak zwiększyć efektywność produkcji z PFHBiPM?
- 16 / Jarol – doświadczony partner w nowoczesnym rolnictwie
- 20/ Agroliga 2025
- 22/ Roślinne wsparcie dla pszczół na przedwiośni

- 34/ Zalecenia
- 37/ Nanosilan – lepsze, zdrowsze plony
- 38/ Gdy rodzi się źrebię
- 41/ Świnie na wybiegu
- 42/ Szczepionki przeciwko chorobie niebieskiego języka
- 42/ Dopląty do buhajów
- 43 /Nowa era w produkcji mleka

PORADNIK GOSPODYNI

- 45/ Wielkanocne smakowitości
- 46/ Tradycje rękodzielnicze
- 47/ Zadbana zagroda – naszą wizytówką
- 49/ Kalendarz biodynamiczny

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

- 50/ Ubezpieczenie upraw
- 51/ Informacja handlowo-rynkowa

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

- 25/ Nowe odmiany w krajowym rejestrze. Kukurydza
- 28/ Wapnowanie na ratunek
- 30/ Jak prawidłowo pobrać próbę gleby?
- 31/ Rolnictwo regeneratywne

SYGNAŁY - INFORMACJE

Kobięca siła niejedno ma imię

8

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

Gdy rodzi się źrebię

38

45

PORADNIK GOSPODYNI

Wielkanocne smakowitości

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

Ubezpieczenie upraw

50

Cecylia Wojnik

Mleko od szczęśliwej krowy smakuje lepiej

Rozmowa z **DOMINIEM GRONETEM**, Prezesem Ośrodka Hodowli Zarodowej Mścice Sp. z o.o.

Do niedawna hodowcy krów mlecznych nastawieni byli na zwiększanie ilości uzyskanego mleka od sztuki. To było głównym priorytetem – więcej i lepiej, mleko lepszej jakości, ale w dużych ilościach. Ten trend, na szczęście, się zmienił. Obecnie bardzo ważnym czynnikiem, na który zwraca się uwagę w hodowli tych zwierząt, jest ich zdrowie. Hodowcy dbają o dobre samopoczucie swoich zwierząt, tak więc mamy coraz więcej szczęśliwych krów. A wiadomo, że mleko od szczęśliwej krowy

smakuje lepiej. Zapraszam do ciekawej rozmowy z Prezesem Ośrodka Hodowli Zarodowej Mścice Sp. z o.o.

Czym zajmuje się Ośrodek Hodowli Zarodowej w Mścicach?

Mamy dwa główne piony produkcji, czyli produkcja zwierzęca i produkcja roślinna. Jednak naszą dominującą jest produkcja zwierzęca, czyli hodowla bydła mlecznego rasy Holsztyńsko-Fryzyjskiej w kierunku mlecznym. Jest to ośrodek hodowli zarodowej, czyli naszym celem

jest wyprodukowanie jak najlepszego materiału hodowlanego, który później trafi do hodowców. Dodatkowo, na potrzeby hodowli zarodowej, prowadzimy produkcję płodów rolnych, czyli uprawy zbóż, kukurydzy na paszę oraz słomę dla bydła. Natomiast nadwyżki produkcji roślinnej są sprzedawane.

Ile macie zwierząt?

Wszystkich zwierząt jest około 1300, z czego około 500 krów jest dojnych.

Na jakim areale odbywa się produkcja zwierzęca?

Posiadamy ponad 1300 hektarów pod uprawami i to przede wszystkim jest pszenica, kukurydza i rzepak. Do tego dochodzą jeszcze trwałe użytki zielone.

Jak kształtuje się wydajność Waszych krów mlecznych?

Nie można iść jedynie w wysokość produkcji i w nieskończoność zwiększać ilość pozyskanego mleka. Zależy nam na tym, aby nasze krowy były także zdrowe, aby dłużej żyły i dawały więcej potomstwa. To wszystko można zgrać ze sobą. Nasze sztuki dają mleko w granicach ponad 10 tysięcy kilogramów, ale mamy też takie, które mają jeszcze większe wydajności. Są to ich cechy osobnicze i efekty prowadzenia właściwej pracy hodowlanej. W roku produkujemy średnio około 5 milionów litrów mleka.

W jaki sposób są prowadzone prace hodowlane?

Do dalszego rozrodu są dobierane odpowiednie buhaje, osobniki o bardzo dobrych cechach. Każdy z nich jest oceniany pod kątem różnych cech użytkowych, i pokrojowych. Na tym polega praca hodowlana. Przy takiej liczbie zwierząt, jaką my posiadamy,

prace te można prowadzić, ponieważ już widać pewne rzeczy. Mając dwie krowy ciężko byłoby podchodzić do tematu populacyjnie.

A jak na przestrzeni lat obserwuje Pan zmiany w postępie hodowlanym krów mlecznych?

W ciągu ostatnich lat można zaobserwować ogromny skok w poprawie wielu cech hodowlanych bydła mlecznego – wydajności, budowy, odporności na choroby itd. Takie są wymogi nowoczesnej hodowli, a także rynku. Jałówki, które obecnie zwyciężają w konkursach, wyglądają tak, jak kiedyś dorosłe krowy, są zdrowe, poprawnej budowy i olbrzymiej wydajności.

Jaka jest obecnie średnia długość życia krowy mlecznej?

To jest zawsze najcięższe do określenia, bo w gospodarstwach produkujących mleko nie utrzymuje się krowy aż sama zakończy życie. U nas są takie krowy, które osiągnęły pewien poziom produkcji mleka i które będą u nas utrzymywane dożywotnio. Średnio krowa przechodzi około 3 laktacji i idziemy w tym kierunku, aby tych laktacji było więcej, przy jak najlepszym zdrowiu krowy. Jeżeli krowa jest zdrowa, daje potomstwo i dużo mleka, to uznajemy, że wszystko jest tak, jak być powinno.

Czy często zdarzają się cięższe bliźniacze?

Cięższe bliźniacze stanowią kilka procent wszystkich wycieleń. W tak dużym stadzie trudno byłoby ich uniknąć.

Jakie największe problemy widzi Pan w hodowli krów mlecznych?

Myślę, że największym problemem jest problem ekonomiczny. Koszty utrzymania zwierząt wciąż rosną, a cena za sprzedaż mleka bardzo powoli, a czasem również spada. Druga rzecz, nie mniej ważna, a może nawet i ważniejsza, tkwi w ludziach, ponieważ jest coraz mniej ludzi chętnych do pracy w tej dziedzinie. Praca przy zwierzętach jest dosyć uciążliwa. Musimy pamiętać o takich obowiązkach jak dój krów przeprowadzany dwa razy dziennie.

Jak utrzymywane są zwierzęta w Hodowli Zarodowej Mścice?

Krowy dojne są utrzymywane w miejscowości Kazimierz Pomorski, gdzie jest hala udojowa i porodówka, na-

tomiast młodzież i jałówki znajdują się w gospodarstwie, w miejscowości Dobre. Nasze krowy są utrzymywane w systemie wolnostanowiskowym. W tym kierunku idzie cała hodowla, aby zwierzęta swobodnie przemieszczały się po oborze i czuły się dobrze. Mają czochradła, jest dużo przestrzeni, mogą swobodnie wychodzić na wybiegi. Natomiast samo dojenie odbywa się w hali udojowej. Nasza hala jest nowoczesna, ograniczająca poziom stresu. Każda krowa ma specjalny czujnik, który jest czytywany do systemu komputerowego, dzięki czemu wiemy wszystko o każdej sztuce. Wiemy na przykład czy krowa ma ruję, jaki jest jej stan zdrowia. Jest to wymóg prowadzenia hodowli takich zwierząt, podstawa do dalszych działań hodowlanych.

Jak wyglądają Państwa zwierzęta na tle pozostałych krów mlecznych z hodowli o podobnym profilu?

Wystawy zwierząt kierują się swoimi prawami. Sądzę, że nie trzeba wygrywać wystaw, aby mieć bardzo dobre zwierzęta. To rynek warunkuje, a właściwie sprzedaż zwierząt, to, na jakim jesteśmy poziomie. Na szczęście nasi kupcy wracają. Sprzedajemy bardzo dużo mate-

riatu hodowlanego, czyli wypełniamy najlepiej jak możemy nasze główne założenie. Wystawy to rodzaj show, na którym możemy porównać nasze zwierzęta na tle innych, a przede wszystkim hodowcy indywidualni mogą zobaczyć, w jakim kierunku należy podążać.

A jakie plany na przyszłość ma Hodowla Zarodowa Mścice?

Planujemy dalsze unowocześnianie gospodarstwa. W kolejnych latach przewidujemy nawarstwianie się problemu z pracownikami, a pamiętać należy o tym, że człowieka nie zastąpi nikt, nawet najlepsze maszyny i roboty. Po prostu musi być ktoś, kto będzie to nadzorował. Z tego też względu chcemy iść w kierunku zwiększonej automatyzacji. Liczba zwierząt, jaką obecnie posiadamy, jest optymalna dla takiego arealu ziem i potencjału pracowniczego. Często zwiększanie obsady zwierząt nie ma sensu, bo ta obsada musi być dopasowana do wielkości gospodarstwa. Jeśli zwiększymy obsadę zwierząt, a nie zwiększymy arealu naszej ziemi, to wiadomo, że paszę dla zwierząt trzeba będzie dokupić, a ta jest bardzo droga.

Dziękuję za rozmowę.

Ekologiczne warzywa i zdrowe produkty prosto z natury!

W sercu gminy Będzino, w miejscowości Ziębrze, znajduje się „Farma Stary Jesion”, która od 5 lat specjalizuje się w produkcji ekologicznych, zdrowych produktów. Prowadzi ją dwójka młodych ludzi, z pasją kontynuujących tradycję przodków. Farma łączy bowiem nowoczesne podejście z wieloletnim doświadczeniem rodzinnym.

AGNIESZKA ZDANOWICZ, PZDR w Koszalinie

Rodzinna tradycja

Tradycja rolnicza w Farmie Stary Jesion jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. Gospodarstwo przez dekady specjalizowało się w produkcji roślinnej (36 ha), a od 5 lat z powodzeniem rozwija uprawy warzyw, ziół i kwiatów, które stanowią już 3 ha powierzchni. Wszystkie produkty – od świeżych warzyw, owoców, nowalijek po produkty pszczele – prowadzone są zgodnie z rytmem natury i zasadami rolnictwa ekologicznego (bez certyfikacji). Gospodarstwo bazuje m.in. na zmianowaniu, stosowaniu międzyplonów i poplonów, naturalnych nawozach, takich jak przekompostowany obornik i ziołowe gnojówki, oraz metodach ochrony roślin, które powstają w zgodzie z naturą, bez użycia sztucznych nawozów czy pestycydów. Wykorzystuje się tu ekologiczne środki ochrony roślin, m.in. naturalne preparaty roślinne, bakterie, grzyby, biopreparaty, biostymulatory czy metody zapobiegawcze, które sprzyjają zdrowiu roślin i zachowaniu równowagi w ekosystemie.

Kury z wolnego wybiegu

W gospodarstwie hodowane są kury nioski, które mają pełną swobodę na wolnym wybiegu. Żyją w naturalnych warunkach, mają dostęp do świeżego powietrza i przestrzeni, co wpływa na ich dobrostan i jakość jaj. Karmione są zbożem z gospodarstwa, a także sezonową zieleniną oraz resztkami z upraw. To zapewnia im zdrową i naturalną dietę. Dzięki temu jaja są nie tylko smaczne, ale również pełne wartości odżywczych. Są idealne dla osób ceniących zdrową żywność, prosto z natury.

Pasieka

Na terenie gospodarstwa znajduje się również pasieka, która odgrywa kluczową rolę w ekologicznym podejściu do rolnictwa. Pszczoły nie tylko zapewniają doskonałe zapylanie roślin, ale także przyczyniają się do zwiększenia plonów, co wpływa na jakość i obfitość upraw. Produkty z pasieki, takie jak miód, są doskonałym uzupełnieniem oferty, zapewniając konsumentom wyjątkowy smak i zdrowotne właściwości.

Bogactwo produktów

W ofercie farmy znajduje się szeroka gama zdrowych, świeżych warzyw, ziół i kwiatów ogrodowych. Asortyment produktów uzależniony jest od aktualnych zbiorów – od wiosennych nowalijek, po jesienne dynie, jabłka, śliwki... Dzięki trosce o środowisko i dobrostan zwierząt, gospodarstwo może zaoferować klientom produkty najwyższej jakości. Plony dostępne są na straganie samoobsługowym, znajdującym się tuż przy gospodarstwie, a także na targowisku miejskim w Koszalinie, przy ul. Władysława IV. Wybierając produkty z „Farmy Stary Jesion” nie tylko można delektować się smakiem natury, ale także wspierać lokalną tradycję rolniczą i ekologiczną przyszłość.

Kobieca siła niejedno ma imię

Wywiad

Justyna Popardowska

Rozmowa z **AGNIESZKĄ STASIK**, właścicielką „Tańczącej z wypiekami”, kochającą mamą czworga dzieci – o zamianie pasji w biznes, problemach, marzeniach, pokonywaniu i jednocześnie odnalezieniu samej siebie w prozie życia...

Bezdzietność, wielodzietność to zawsze dość kontrowersyjny temat. Zarówno w Polsce jak i na świecie mówi się nieoficjalnie o „modzie na bezdzietność”. Niektóre dane wskazują, że Polska jest w jej czołówce. Wiele młodych kobiet twierdzi, iż posiadanie dzieci to koniec ich dotychczasowego, pięknego życia. Czy oby na pewno? Jak sobie radzą kobiety wykształcone, młode, te, które świadomie wybrały macierzyństwo jako priorytet w życiu? Czy wielodzietność i miłość do dzieci, do rodziny, skreśla je z aktywnego życia zawodowego i społecznego? Jak się okazuje, niekoniecznie. Kobiety, które z pełną świadomością wchodzi w macierzyństwo, licząc się z tym, że ich życie na pewno ulegnie zmianie, jak się okazuje – wcale nie na gorsze. Są to kobiety zorganizowane, zaradne, przedsiębiorcze i pełne pomysłów. Jedną z nich jest właśnie Agnieszka Stasik.

Co tchnęło Panią do stworzenia kobiecego biznesu?

Zawsze powtarzam, że nie byłoby mojego pieczenia, a już na pewno mojego małego cukierniczego biznesu, gdyby nie moja rodzina, i wielodzietność. Dziesięć lat temu przeprowadziliśmy się ze Szczecina do Brzózek, jako rodzina z trójką małych dzieci. Po jakimś czasie pojawiło się czwarte dziecko i stało się oczywiste, że do swojej pracy zawodowej prędko nie wrócę. Próbowałam się zasymilować z nową społecznością. Od początku zachwycało mnie, że w Brzózkach jest tak dużo kobiet aktywnych, takich, które chcą coś robić dla innych, ale też dla siebie. Nie tylko pierogi i rękodzieło, każda miała do zaoferowania coś innego.

Chciała się Pani uspołecnić?

Tak, chciałam być bardzo częścią tej społeczności. Gdy zobaczyłam, że tu każda z kobiet daje z siebie to, co umie i lubi robić najlepiej, chciałam również dać z serca to, co kocham robić, czyli moje wypieki. Weszłam do Koła Gospodyń Wiejskich w Brzózkach i byłam jej częścią przez kilka lat. Do dziś zawsze mogę liczyć na ich pomoc.

A jak z pasji powstał kobiecy biznes?

Pojawiały się różne lokalne wydarzenia, konkursy, spotkania i moje wypieki zaczęły się na nich pojawiać. Otrzymałam pierwsze propozycje od rodziny i znajomych. Działo się coraz więcej i w pewnym momencie poczułam, że muszę w jakiś sposób tym wszystkim zarządzać. Zaczęłam się uczyć, testować przepisy, proporcje. Zaczęłam też sprawdzać czy jest możliwość i szansa, żeby pracować w domu. Mając czwórkę małych dzieci wiedziałam, że otwarcie własnej pracowni będzie rzeczą bardzo trudną czy wręcz w tamtym momencie niemożliwą. Skorzystałam więc z możliwości, jakie daje działalność nierejestrowana.

A skąd wziął się pomysł na taką nietypową nazwę?

Mam wokół siebie grono kreatywnych, zaufanych kobiet, które zawsze dodają mi wiatru w żagle. Pomysłów na nazwę miałyśmy wiele. W tym czasie czytałam książkę „Biegnąca z wilkami” Clarissy Pinkola Estes. Jej treść mocno rezonowała ze mną i tą kobiecą siłą, którą każda kobieta ma w sobie i którą może w sobie odkryć. Pewnego poranka pomysł po prostu zrodził się w mojej głowie. Pracę nad logiem zleciłam już zewnętrznej firmie.

Swoją działalność prowadzi Pani jako działalność nierejestrowaną czy już jako zwykłą działalność gospodarczą?

Nadal jest to działalność niezarejestrowana z wielu powodów. Szkolenia pomogły mi przekalkulować ile musiałabym zainwestować i spojrzeć realnie na rynek. Na ten moment, pracując sama i piekąc torty od podstaw, nie jestem jeszcze w stanie otworzyć pracowni zewnętrznej. Nie ukrywam, że jest to moim marzeniem... Taka mała kawiarnia w Nowym Warpnie, we francuskim stylu, ale z naszą swojską gościnnością.

Wybrzeże w sumie macie, może nie lazurowe, ale jednak potencjał chyba jest?

Tak, jest to moim małym marzeniem – stworzenie takiego wyjątkowego miejsca. Od początku jednak wiedziałam, że otwarcie kawiarni albo rozszerzenie działalności nie może być z uszczerbkiem dla mojej rodziny. To ona jest u mnie na pierwszym miejscu. Równocześnie chciałabym, aby moja działalność była wpisana w środowisko lokalne, w którym funkcjonujemy. Brzózki i Nowe Warpno to są te miejsca, w których chcę się rozwijać.

Gdyby miała Pani zlecenie na tort ze Szczecina to odmówiłaby Pani?

Nie, oczywiście, że bym nie odmówiła. Moi klienci to najczęściej osoby z Brzózek, Nowego Warpna i okolic, natomiast zdarzają mi się zlecenia z dalszymi miejscowościami. Ostatnie moje zamówienie pojechało do Wrocławia. Nie zamykam się, natomiast chcę działać w miejscu, w którym żyjemy. To mnie napędza i inspiruje.

Mieszkańcy są łasuchami?

Tak, są łasuchami (śmiech).

*Tańcząca
z wypiekami*

SPIŻARNIA WYPIEKÓW DOMOWYCH

Bardziej mężczyźni czy kobiety?

Chyba prawie wszyscy lubią słodkie. W Brzozkach regularnie odbywają się czynności społeczne. Te nasze kobiety przychodzą na nie w jednej ręce trzymając grabki, a w drugiej ręce drożdżówki albo ciasto. Każdy przynosi, co może, i to jest super. Przyznam, że sama przychodzę z ciastem drożdżowym pod pachą (śmiech).

Co było najtrudniejsze w drodze do osiągnięcia sukcesu?

Wbrew pozorom to nie okoliczności zewnętrzne czy czas, który muszę dzielić pomiędzy rodzinę a pasję. Chyba najcięższą walkę musiałam stoczyć z samą sobą. Ze swoim perfekcjonizmem, ze stawianiem wysoko poprzeczki, porównywaniem się do innych. Było mi też trudno przeskoczyć z poziomu pieczenia za cenę składników do rzetelnej wyceny swojej pracy, wziąć pieniądze od sąsiadki z za płotu czy koleżanki. To był dla mnie moment zwrotny i drzwi do profesjonalnego podejścia do tego, co robię.

Ma Pani jakieś „traumatyczne” ciastowe wspomnienie?

To był mój pierwszy tort konkursowy, jeszcze nie na etapie działalności. Upiekłam biszkopt, przełożyłam go kremami i zostawiłam na blacie. Po ponownym wejściu do kuchni zastałam same brzegi tortu. Cały środek był wyjezdzony, a mój malutki synek siedział pod schodami cały umazany kremem (śmiech). W bardzo szybkim tempie cały tort powstawał od początku. Konkurs wygrałam, choć było bardzo stresująco. Do tej pory wszyscy się z tego śmiejemy.

A największe wyzwanie?

Najwięcej czasu zajęła mi nauka poprawnego tynkowania. Uczylałam się kilku technik, testowałam różne tynki, uczestniczyłam w szkoleniach. Do tej pory próbuję różnych sposobów. Jedne odpowiadają mi bardziej, inne mniej.

Ciągle się Pani szkoli, prawda?

Tak, i wiele się nauczyłam, ale szkolenia pokazały mi też, że nie muszę być świetna we wszystkim. Pewne rzeczy można oddelegować. Wykonuję figurki z masy cukrowej, korzystam z drukarki cukrowej, ale jeśli ktoś oczekuje czegoś, czego nie potrafię wykonać, mogę to zlecić podwykonawcy. Dość często w tej branży tak się właśnie robi. Każdy lubi robić coś innego. Ja uwielbiam pracować z tortem i jeżeli miałabym wybrać pomiędzy pracą z ciastami, deserami czy monoporcjami a dekorowaniem tortów, to zawsze wybiorę tort. Sprawia mi to zdecydowanie największą przyjemność i w tym temacie chcę się rozwijać. Ilość smaków jest nieskończona. Podobnie jak możliwości dekoracji. Szczególnie lubię dekorację z żywych kwiatów, dekorowanie przy użyciu szablonek, malowanie barwnikami.

Co Pani sprawia największą radość w tej pracy?

Informacja zwrotna od klienta i jego zadowolenie. Dla każdej osoby, która wykonuje coś na zlecenie, ważny jest odbiór, ocena zleceniodawcy. Ja sobie bardzo cenię wszystkie opinie i komentarze klientów. Jest to szalenie miłe i motywujące, kiedy ktoś mi napisze, że smakowało, że super wyglądał czy nawet, że dojechał do Wrocławia (śmiech). Oczywiście, zdarzają się rów-

nież uwagi czy komentarze nieprzychylnie, jak każdemu, kto się odważa pokazać publicznie w social mediach swoją pracę.

Czy myśli Pani, że takiemu kobiecemu biznesowi grozi jakieś potencjalne niebezpieczeństwo?

Torty rzemieślnicze nie są tanie. Od tego roku znacząco wzrósł food cost, ceny wielu cukierniczych produktów poszybowały w górę. Jest pewna obawa, że ceny produktów będą tak wysokie, że dojdziemy do momentu, w którym klient nie będzie w stanie zapłacić za tort tyle, by było to opłacalne dla wykonującego i do zaakceptowania dla kupującego.

Co poradziłaby Pani osobom, które chcą zacząć, które wahają się czy to zrobić czy nie?

Na pewno zachęcałabym, aby się nie poddawały. Jeżeli tylko czują, że Kochają to robić i chcą się uczyć i rozwijać to radziłabym korzystać ze szkoleń, webinarów i kursów oraz doświadczenia koleżanek i kolegów z branży. Dziś można znaleźć online grupy wsparcia, które wymieniają się doświadczeniami, publikują zdjęcia i przepisy. Grupa daje siłę, inne kobiety dają siłę, i to jest naprawdę niesamowite.

A czym muszą się wyróżniać, żeby osiągnąć sukces w tej branży?

Ciekawymi dekoracjami, ale także albo przede wszystkim dobrymi jakościowo produktami. Ważna jest dobra organizacja pracy. Praca cukiernicza składa się z wielu drobnych niuansów, elementów, etapów – nawet gdy do upieczenia jest jeden tort, nie mówiąc o pracy nad kilkoma zamówieniami naraz.

I na koniec pytanie – czy każdej masy Pani próbuje?

Próbuję (śmiech). Czasem, kiedy coś zostaje, próbują też mąż i dzieci. Ale to już później, po wykonanym zleceniu. Podczas pracy z produktami nie mogą tego robić. Wynika to z przepisów sanitarnych. Wiedzą, że jest to moja praca i wówczas nie mają kontaktu z tym, co tworzę.

Dziękuję bardzo za poświęcony czas i mam nadzieję, że kolejnym razem spotkamy się w tej wymarzonej kawiarce.

Zachodniopomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

KONKURS
NA
"NAJŁADNIEJSZY
WIOSENNY WIANEK"
DLA KÓŁ GOSPODYN
WIEJSKICH

11 MAJA 2025

Podczas Wystawy Ogrodniczej
"Balszowicko Wiosno"

KONTAKT

e-mail: j.finkszodr.pl
tel. 91 479 40 27

Szeregóły:
www.zodr.pl/wystawa

Sobotni **BAZAREK** na Bronowickiej

HARMONOGRAM NA ROK 2025

11, 25 stycznia	12, 26 lipca
8, 22 lutego	9, 23 sierpnia
8, 22 marca	6, 20 września
12, 26 kwietnia	4, 18 października
10, 24 maja	8, 22 listopada
7, 28 czerwca	6, 20 grudnia

#KUPIJŚWIADOMIE

ZAPRASZAMY

W GODZINACH 8-12
UL. BRONOWICKA 41

SZCZECIN

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Szczecinie zaprasza producentów rolnych do udziału w Sobotnim Bazarze na Bronowickiej. Wydarzenie organizowane jest na terenie siedziby OT KOWR w Szczecinie, ul. Bronowicka 41, cyklicznie 2 soboty w miesiącu, w okresie od stycznia do grudnia 2025 roku.

Jeżeli jesteś rolnikiem lub producentem lokalnej żywności, to mamy dla Ciebie świetną okazję!

Bazarek to doskonała okazja do promocji lokalnych produktów rolnych, zacieśnienia więzi między producentami a konsumentami oraz wspierania sprzedaży bezpośredniej. Udział w tym wydarzeniu to szansa na zaprezentowanie szerokiej gamy produktów rolnych, takich jak świeże owoce, warzywa, przetwory, mięso, nabiał, zioła, a także wyroby ekologiczne i regionalne, które przyciągną uwagę osób poszukujących jakościowych i zdrowych produktów.

Wymagania dla uczestników

W Bazarze mogą wziąć udział wszyscy rolnicy, producenci oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania produktów rolno-spożywczych, których produkty wyprodukowano w Polsce, a do ich produkcji użyto surowców w większości pochodzenia polskiego. Dodatkowo podmiot musi spełniać jeden z następujących warunków:

- produkuje żywność w systemie jakości, tj.: Integrowana Produkcja, Jakość Tradycja, Quality Meat Program (QMP), System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP), System Jakości Wieprzowiny PQS (Pork Quality System);
- produkuje żywność ekologiczną, zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej;
- wytwarza produkt, który jest zarejestrowany w rejestrze: Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) lub Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS);
- wytwarza produkt, który ma nadane oznaczenie Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ);
- wytwarza produkt, który ma oznaczenie „Bez GMO” lub „Wyprodukowano bez stosowania GMO”;
- wytwarza produkt, który jest oznakowany znakiem graficznym zawierającym informację PRODUKT POLSKI;
- jego produkt jest wpisany na listę produktów tradycyjnych, prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2003 r. o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych

jest producentem rolnym prowadzącym:

- sprzedaż bezpośrednią,
- rolniczy handel detaliczny,
- dostawy bezpośrednie,
- MOL – sprzedaż marginalną, lokalną i ograniczoną,
- produkuje żywność w ramach działalności koła gospodyń wiejskich.

Rejestracja i szczegóły

Zgłoszenia do udziału w Bazarku należy dokonać poprzez elektroniczny formularz zgłoszeniowy zamieszczony na stronie: <https://www.kupujswiadomie.gov.pl/dla-producentow/>

Dodatkowe informacje dotyczące organizacji bazarku, szczegółowych warunków udziału, dostępne są na stronie internetowej KOWR pod adresem #KupujŚwiadomie oraz udzielane są bezpośrednio przez pracowników Wydziału Rozwoju Rynków Rolnych OT KOWR w Szczecinie (tel. 091 81 44 200).

Udział w Bazarku to wyjątkowa szansa na promocję polskiej produkcji rolnej oraz wspieranie idei zrównoważonego rozwoju i zdrowego stylu życia. Zachęcamy do wzięcia udziału w tym wyjątkowym wydarzeniu, które ma na celu wspieranie rolników, promowanie ich produktów oraz rozwój rynku sprzedaży lokalnej.

Serdecznie zapraszamy wszystkich producentów rolnych do udziału w Bazarku!

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Szczecinie

Nowoczesne strategie w hodowli bydła mlecznego – jak zwiększyć efektywność produkcji z PFHBiPM?

Z Hodowcami
w przyszłość

W dobie nieustannie rosnących kosztów produkcji i zaostrzającej się konkurencji, hodowla bydła mlecznego wymaga nie tylko tradycyjnej wiedzy, ale przede wszystkim innowacyjnych rozwiązań. Czy wiesz, że dzięki precyzyjnej ocenie wartości użytkowej i nowoczesnym strategiom hodowlanym, oferowanym przez PFHBiPM, Twoje krowy mogą produkować więcej mleka? Systematyczna praca i wykorzystanie najnowszych osiągnięć nauki i technologii pozwalają na realne podniesienie efektywności stada, co przekłada się na lepsze wyniki ekonomiczne.

Liczby mówią same za siebie – wymierne korzyści finansowe. Statystyki jednoznacznie wskazują, że stada objęte oceną PFHBiPM osiągnęły średnią roczną produkcję na poziomie 9611 kg mleka, podczas gdy stada nieoceniane produkują zaledwie 7178 kg. Ta imponująca różnica, wynosząca 2433 kg, przy obecnych cenach skupu mleka, przekłada się na dodatkowy przychód na każdą krowę rocznie. W obliczu rosnących kosztów pasz, energii i innych środków produkcji, taka różnica ma kluczowe znaczenie dla rentowności całego gospodarstwa.

Filary nowoczesnej hodowli z PFHBiPM

PFHBiPM oferuje kompleksowe wsparcie w czterech kluczowych obszarach, które stanowią fundament nowoczesnej hodowli bydła mlecznego.

1. Precyzyjna analiza i monitoring stada

Podstawą efektywnego zarządzania stadem są rzetelne dane. PFHBiPM dostarcza hodowcom kompleksowe raporty wynikowe, które pozwalają na szczegółową analizę wydajności, składu mleka oraz zdrowia każdej krowy.

Raport RW-1 Stado to kompleksowe podsumowanie wyników z ostatnich 12 próbnych dojów, umożliwiające śledzenie zmian wyników całego stada oraz poszczególnych grup krów. Z kolei **raport RW-2 Próba** koncentruje się na indywidualnych wynikach każdej krowy, dostarczając aktualne dane o dziennej wydajności oraz szczegółowy skład mleka, w tym zawartość tłuszczu, białka, kazeiny, laktozy i suchej masy. Dodatkowo, PFHBiPM oferuje specjalistyczne raporty, takie jak **RW-Indeksy**, które pozwalają na ocenę potencjału genetycznego zwierząt, czy **RW-Somatyka**, dedykowany zdrowotności wymienia. Dzięki tym narzędziom hodowcy mogą podejmować świadome decyzje dotyczące selekcji, żywienia i profilaktyki zdrowotnej.

2. Zoptymalizowane żywienie i profilaktyka zdrowotna

Prawidłowe żywienie krów mlecznych ma kluczowe znaczenie dla ich wydajności, zdrowia i długowieczności. Doradztwo żywieniowe PFHBiPM obejmuje indywidualne bilansowanie dawek pokarmowych na podstawie analiz pasz dostępnych w gospodarstwie oraz potencjału genetycznego krów. Specjaliści PFHBiPM monitorują równowagę białkowo-energetyczną, analizując poziom mocznika w mleku oraz stosunek tłuszczu do białka. Profilaktyka chorób metabolicznych, takich jak ketoza czy kwasica żwacza, jest kluczowym elementem doradztwa żywieniowego. **Raport RW-11 Żywienie** dostarcza hodowcom dużo cennych informacji dotyczących żywienia stada.

Doradcy ogólni to specjaliści, którzy wspierają hodowców w ich codziennej pracy. Zajmują się problemami spo-

wodowanymi przede wszystkim zbyt wysoką liczbą komórek somatycznych w mleku, które mogą zdecydowanie obniżyć rentowność gospodarstwa. Dodatkowo oferują pomoc związaną z tworzeniem planów azotowych, oceną dobrostanu zwierząt oraz żywieniem.

3. Świadoma praca hodowlana i postęp genetyczny

Nowoczesna hodowla wymaga strategicznego podejścia do doskonalenia genetycznego stada. Doradcy hodowlani PFHBiPM oferują wsparcie w wyborze najlepszych buhajów, selekcji samic, genomowaniu młodziży oraz opracowywaniu długoterminowych strategii hodowlanych. Wybór buhajów oparty jest na analizie mocnych i słabych stron stada oraz definiowaniu celów hodowlanych, specyficznych dla danego gospodarstwa. Selekcja samic obejmuje ocenę wartości hodowlanej krów na podstawie ich wyników produkcyjnych, analizę rodowodów i linii genetycznych oraz wykorzystanie danych z genotypowania. Genomowanie młodziży umożliwia wczesną ocenę potencjału genetycznego cieliczek, co pozwala na podejmowanie optymalnych decyzji dotyczących odchowu lub sprzedaży młodych zwierząt. Długoterminowa strategia hodowlana uwzględnia trendy rynkowe, kierunki rozwoju hodowli oraz specyficzne warunki gospodarstwa, zapewniając zrównoważony postęp w zakresie cech produkcyjnych i funkcjonalnych.

4. Cyfrowe zarządzanie stadem

W dobie cyfryzacji, PFHBiPM oferuje nowoczesne narzędzia do zarządzania stadem, takie jak aplikacja Stado Online (SOL). Umożliwia ona kompleksowe zarządzanie stadem, analizę danych oraz mobilny dostęp do informacji. Aplikacja SOL posiada intuicyjny interfejs, który umożliwia rejestrację wszystkich zdarzeń w stadzie, takich jak wycielenia, inseminacje, choroby czy zabiegi weterynaryjne. Automatywna synchronizacja z systemem FEDINFO zapewnia dostęp do aktualnych wyników oceny, a graficzna prezentacja kluczowych wskaźników produkcyjnych i reprodukcyjnych ułatwia analizę danych. Mobilny dostęp do informacji pozwala na zarządzanie stadem z do-

wolnego miejsca i w dowolnym czasie, co jest szczególnie przydatne podczas pracy w oborze.

Dodatkowe korzyści dla dostawców mleka

Współpraca z PFHBiPM to nie tylko optymalizacja produkcji, ale przede wszystkim podniesienie jakości mleka, co przekłada się na realne korzyści finansowe. Mleczarnie coraz częściej doceniają hodowców, którzy dostarczają surowiec o najwyższych parametrach, oferując premie za niski poziom komórek somatycznych, wysoką zawartość białka i tłuszczu oraz produkcję mleka A2A2. Inwestycja w nowoczesne strategie hodowlane i precyzyjną ocenę wartości użytkowej stada pozwala hodowcom nie tylko zwiększyć wydajność, ale także osiągnąć wyższe ceny skupu, co stanowi istotny element poprawy rentowności gospodarstwa.

Inwestycja w przyszłość hodowli

Ocena wartości użytkowej prowadzona przez PFHBiPM to strategiczna inwestycja, która umożliwia hodowcom budowanie stada o wysokim potencjale genetycznym, optymalnej zdrowotności i efektywności produkcyjnej. Dzięki wykorzystaniu zaawansowanych narzędzi i analiz, hodowcy mogą podejmować świadome decyzje, które prowadzą do optymalizacji zarządzania stadem. Współpraca z PFHBiPM to partnerstwo, które łączy tradycję z innowacją, wspierając hodowców w sprostaniu wyzwaniom współczesnego rynku mleczarskiego i osiągnięciu długoterminowego sukcesu.

JAROL – Doświadczony Partner w Nowoczesnym Rolnictwie

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe JAROL z siedzibą w Barwicach to firma, która od ponad 25 lat buduje swoją pozycję na rynku Agro, łącząc tradycję z nowoczesnymi rozwiązaniami. Dzięki bogatemu doświadczeniu oraz pasji do rolnictwa, JAROL dostarcza swoim klientom nie tylko wysokiej jakości ciągniki i maszyny rolnicze, ale przede wszystkim kompleksowe wsparcie – począwszy od doradztwa i sprzedaży, poprzez serwis, aż po sprzedaż oryginalnych części zamiennych.

Współpraca z Renomowanymi Producentami

JAROL współpracuje z najbardziej cenionymi producentami maszyn rolniczych, zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi, co gwarantuje dostęp do najnowszych technologii i wysokich standardów jakości. Od samego początku swojej działalności firma JAROL jest autoryzowanym dealerem produ-

centa ciągników i kombajnów zbożowych marki Deutz-Fahr, Lamborghini i Same. Wśród partnerów, z którymi współpracuje firma znajdują się producenci maszyn rolniczych i osprzętu takich marek jak: Kuhn, Rauch, Hardi, Joskin, Agro-Masz, Rol-ex, Bury, Pomot, Mandam, Talex, CynkoMet, Metal-Fach, APV, Expom, Stoll, Sonarol, Hydramet, Spaw-Met, Metal-Technik, LandStal i wielu innych.

Ta prestiżowa współpraca nie tylko umacnia pozycję firmy na rynku, ale przede wszystkim daje klientom pewność, że wybierają sprzęt sprawdzony i niezawodny.

Doświadczenie i Profesjonalizm

JAROL to synonim rzetelności i profesjonalizmu. Wieloletnia obecność na rynku umożliwiła firmie dogłębne poznanie potrzeb rolników i przedsiębiorstw z branży Agro. Firma nieustannie inwestuje w rozwój kompetencji swojego zespołu – dzięki temu każdy klient może liczyć na indywidualne podejście oraz fachową pomoc na każdym etapie współpracy. Wieloletnie doświadczenie łączy się tutaj z nowoczesnymi technologiami, co sprawia, że JAROL jest partnerem godnym zaufania.

Dwudziestopięcioletnie doświadczenie firmy JAROL w Agrobiznesie przełożyło się również na uzyskanie wielu nagród i wyróżnień od producentów i firm współpracujących, m.in. za profesjonalny serwis, wysokie wyniki sprzedażowe czy za bardzo dobrą współpracę. Na specjalne wyróżnienie zasługuje fakt uzyskania przez dział serwisu firmy, pięciokrotnie w ostatnich 8 latach, tytułu „NAJLEPSZY SERWIS ROKU W MARCE DEUTZ-FAHR W POLSCE”. Niewątpliwie wieloletnie doświadczenie oraz profesjonalizm w obsłudze klientów zaowocowało wypracowaniem bardzo dobrych, długoletnich relacji z klientami, opartych na wzajemnym zaufaniu. Regionem działania firmy JAROL jest przede wszystkim województwo zachodniopomorskie, pomorskie oraz wielkopolskie.

Bogata Oferta Maszyn Rolniczych

Jako autoryzowany dealer renomowanych producentów, firma oferuje szeroki asortyment ciągników i maszyn rolniczych. W ofercie znajdują się m.in.:

- ciągniki rolnicze i sadownicze – niezawodne narzędzia do prac polowych, oraz kombajny zbożowe,
- pługi obracane (zawieszane i półzawieszane) oraz agregaty uprawowo-siewne – zapewniające precyzyjną pracę w glebie,

- brony talerzowe, kultywatory podorywkowe oraz ścierniskowe – idealne do przygotowania pola,
- kosiarki, opryskiwacze, zgrabiarki oraz prasy rolujące – sprzęt wspomagający codzienne prace rolnicze,
- siewniki zbożowe mechaniczne i pneumatyczne (zawieszane i półzawieszane), rozsiewacze nawozów i wapna, rozrzutniki obornika, przyczepy skrzyniowe i skorupowe oraz specjalistyczne, wozy asenizacyjne i agregaty doglebowe oraz wiele innych.

Oferta jest stale poszerzana o najnowsze technologie i innowacyjne rozwiązania, które pozwalają sprostać wymaganiom nowoczesnego rolnictwa oraz potrzebom klientów.

Kompleksowe Usługi Serwisowe i Dostępność Części Zamiennych

JAROL to nie tylko sprzedaż wysokiej klasy ciągników i maszyn rolniczych

– to również pełne wsparcie posprzedażowe. Firma oferuje profesjonalne przeglądy gwarancyjne oraz naprawy pogwarancyjne, co zapewnia dobrą i ekonomiczną eksploatację sprzętu. W ofercie dostępne są także oryginały części, a także sprawdzone zamienniki, dzięki czemu klienci mogą być pewni, że każdy element ich maszyny spełnia najwyższe standardy jakości. Stały kontakt z serwisem oraz dedykowany zespół techników sprawiają, że klienci firmy zawsze mogą liczyć na pełne wsparcie i profesjonalną opiekę.

Nowoczesne Technologie i Sklep Internetowy

W erze cyfryzacji firma JAROL nie zostaje w tyle. Dzięki nowoczesnej platformie e-commerce klienci mają szybki i intuicyjny dostęp do szerokiej gamy części zamiennych oraz akcesoriów. Sklep internetowy to nie tylko wygoda zakupów – to również narzędzie umożliwiają

liwiające kontakt z ekspertami, którzy służą pomocą przy wyborze odpowiednich produktów. Bezpieczeństwo transakcji oraz przejrzysta oferta sprawiają, że zakupy online stają się równie satysfakcjonujące tak, jak tradycyjne metody kontaktu.

Zapraszamy do współpracy i kontaktu – razem zadbajmy o rozwój i sukces Twojego gospodarstwa!

Dane Kontaktowe

Firma JAROL mieści się przy ul. Wojska Polskiego 50, 78-460 Barwice
Tel. 94 373 62 63, kom. 606 894 853,
e-mail: handlowy@jarol.pl, biuro@jarol.pl

Jesteśmy w social mediach: www.jarol.pl, www.facebook.com/JAROLBarwice, www.sklep-jarol.pl, www.youtube.com/@JAROL_Barwice

Zachodniopomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

KONKURS

“NAJŁADNIEJSZE STOISKO WYSTAWIENNICZE KGW”

PODCZAS

Wystawa Ogrodniczej “Barzkowicka Wiosna”

11 maja 2025 r.

Kontakt

j.fink@zodr.pl
tel. 91 479 40 27
91 479 40 58
www.zodr.pl/wystawa

Regulamin Konkursu

Konkurs AgroLiga 2025 organizowany jest na szczeblu wojewódzkim przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, zaś na szczeblu krajowym przez Stowarzyszenie AgroBiznesKlub oraz Redakcję Audycji Rolnych Programu 1 TVP S.A. Honorowy Patronat nad konkursem sprawują: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes ARIMR, Dyrektor Generalny KOWR i Prezes KRUS. Patronat Medialny pełni Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych AGRO. Celem konkursu jest wyłonienie Mistrzów Krajowych AgroLigi 2025 w kategoriach: Rolnicy i Firmy.

1. Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym. **Do rywalizacji nie mogą przystąpić Mistrzowie Krajowi wszystkich dotychczasowych edycji AgroLigi oraz Mistrzowie Wojewódzcy AgroLigi z lat 2020-2024.**

2. Pierwszy etap rozpoczyna się w kwietniu 2025 r. poprzez wydrukowanie regulaminu w czasopismach wydawanych przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

3. Na podstawie regulaminu do Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego powinny wpływać zgłoszenia kandydatów w kategoriach Rolnicy i Firmy wyłącznie z terenu danego województwa.

4. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego powinny powołać Komisje Konkursowe, które dokonają oceny zgłoszeń.

5. W czasie swoich prac Komisje Konkursowe powinny wziąć pod uwagę następujące elementy oceny:

a) do kategorii Rolnicy można zaliczyć osoby prowadzące samodzielnie lub wraz z rodziną gospodarstwo rolne. Kandydaci powinni uzyskiwać wyniki (plony, wydajność w produkcji zwierzęcej itp.) powyżej średniej krajowej. W gospodarstwach może być prowadzona dodatkowa działalność gospodarcza (świadczenie usług mechanicznych i innych, przetwórstwo, agroturystyka itp.), z której uzyskiwane dochody nie przewyższają jednak dochodów z zasadniczej działalności rolniczej. W gronie laureatów nie mogą się znaleźć gospodarstwa z niedokończonymi inwestycjami, mocno zadłużone lub niesta-

bilne ekonomicznie. W tej kategorii nie mogą być też uwzględniane osoby, które nie mają ziemi i zajmują się wyłącznie obrotem płodami rolnymi.

b) do kategorii Firmy można zaliczyć wyłącznie przedsiębiorstwa działające na rynku regionalnym (czyli na terenie danego województwa i ościennych) i zajmujące się przetwórstwem rolno-spożywczym, świadczeniem usług rolnych i wiejskich, handlem środkami produkcji dla rolnictwa, produkcją maszyn, pasz itp. Do kategorii Firmy zalicza się także wielkoobszarowe gospodarstwa rolne, prowadzone przez właścicieli bądź dzierżawców i zatrudniające siłę najemną.

c) przy wyborze Mistrza i Wicemistrza Wojewódzkiego w obu kategoriach Komisje Konkursowe powinny brać pod uwagę zasady bezpieczeństwa pracy, estetykę obejścia i otoczenia gospodarstwa lub firmy.

d) Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego jako organizatorzy AgroLigi 2025 na szczeblu wojewódzkim są odpowiedzialne za weryfikację płynności finansowej uczestniczących w konkursie firm i gospodarstw rolnych.

6. Prezentacja kandydatów do tytułu Mistrza i Wicemistrza Wojewódzkiego AgroLigi 2025 powinna się odbywać na łamach czasopism wydawanych przez ODR-y. Wskazane jest, by Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego – w miarę możliwości – rozpropagowały konkurs oraz jego uczestników na szczeblu wojewódzkim w lokalnej prasie, radiu i telewizji.

7. Wyłonienie Mistrzów i Wicemistrzów Wojewódzkich AgroLigi 2025 w kategorii Rolnicy i Firmy powinno się odbyć do 30 września 2025 r. w wyniku oceny Komisji Konkursowej powołanej na szczeblu wojewódzkim.

8. Organizatorzy konkursu na szczeblu krajowym zastrzegają sobie prawo do weryfikacji zgłoszeń w wypadku:

- stwierdzenia braku płynności finansowej zgłaszanych firm i rolników,
- wejścia w konflikt z prawem,
- wadliwego zakwalifikowania firmy lub rolnika do odpowiedniej kategorii.

W takich sytuacjach Mistrz Wojewódzki może nie zostać dopuszczony do finału krajowego. Jego miejsce zajmie wówczas Wicemistrz Wojewódzki.

9. W drugim etapie konkursu do sekretariatu konkursu AgroLiga wpływają zgłoszenia Mistrzów Wojewódzkich AgroLigi 2025 w kategoriach Rolnicy i Firmy jako nominatów do tytułu Mistrza Krajowego. Zgłoszenia powinny zawierać: protokół z rozstrzygnięcia konkursu AgroLiga 2025 na szczeblu wojewódzkim, dokładne dane teleadresowe (adres pocztowy, telefon, fax, e-mail, ew. strona www) oraz wizytówki gospodarcze poszczególnych Mistrzów Wojewódzkich **o objętości do 1 strony formatu A4. Zgłoszenia należy przesłać WYŁĄCZNIE MAILEM do 31 października 2025 r. pod adresem: agroredakcja@agroredakcja.pl**

10. Kapituła Krajowa konkursu AgroLiga 2025, złożona z Mistrzów Krajowych AgroLigi z lat 2020-2024 w kategorii Rolnicy oraz przedstawicieli organizatorów na szczeblu krajowym i honorowych patronów, wyłoni Mistrzów Krajowych, Wicemistrzów Krajowych oraz Laureatów Krajowych AgroLigi 2025 w kategorii Rolnicy na podstawie zgłoszeń przesłanych przez WODR-y oraz wizytowania gospodarstw rolnych.

Kapituła Krajowa konkursu AgroLiga 2025 w kategorii Firmy, utworzona przez organizatorów konkursu, wyłoni Mistrzów Krajowych, Wicemistrzów Krajowych oraz Laureatów Krajowych AgroLigi 2025 w kategorii Firmy na podstawie zgłoszeń przesłanych przez WODR-y oraz dodatkowych informacji uzyskanych ze stron internetowych poszczególnych firm.

11. Krajowy finał konkursu AgroLiga 2025 odbędzie się w II kwartale 2026 roku.

Uczestnicy konkursu mogą być zgłaszani przez doradcę ODR lub sami wypełnić kartę zgłoszeniową oraz oświadczenia i przesłać na adres:

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
Oddział w Koszalinie

ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin

z dopiskiem AGROLIGA 2025

lub w formie elektronicznej na adres e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

w temacie AGROLIGA 2025

Termin nadsyłania zgłoszeń do etapu wojewódzkiego upływa **2.06.2025 r.**

Szczegółowe informacje o zasadach konkursu można uzyskać pod numerem telefonu: 94/341 87 37. Regulamin konkursu, karta zgłoszeniowa oraz oświadczenie do pobrania na stronie internetowej www.zodr.pl

Zapraszamy serdecznie do udziału w konkursie!!!

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

Konkurs kulinarny
dla Kół Gospodyń Wiejskich

Wiosna na talerzu

Podczas Wystawy Ogrodniczej
"Barzkowicka Wiosna"

10 maja 2025 r.

Kontakt

e-mail: row@zodr.pl

tel. 91 479 40 59, 91 479 40 29
91 479 40 65, 91 479 40 48

Szczegóły:
www.zodr.pl/wystawa

Roślinne wsparcie dla pszczół na przedwiośniu

Pożytki wczesnowiosenne odgrywają kluczową rolę w życiu pszczół i innych owadów zapylających. Dbanie o obecność roślin nektarowych i pyłkodajnych w naszym otoczeniu – zarówno w ogrodach, na łąkach, jak i w przestrzeni miejskiej – to prosty sposób na wsparcie pszczół i ochronę bioróżnorodności.

AGNIESZKA KLESZCZ, ZODR w Barzkowicach

To właśnie rośliny wczesnowiosenne dostarczają pierwszego pożywienia po zimie, umożliwiają rozwój czerwiu i wzmacniają rodziny pszczoły przed głównym sezonem nektarowym.

KROKUS WIOSENNY (SZAFRAN)

Okres kwitnienia: marzec-kwiecień; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne, gleba próchnicza, przepuszczalna i umiarkowanie wilgotna; w pełni mrozoodporna.

Możliwość wykorzystania: chętnie wykorzystywany w aranżacjach ogrodowych. Krokusy porastające trawniki lub skalniaki prezentują się najbardziej

WRZOSIEC

efektywnie, gdy ich grupa zawiera od kilkunastu do kilkudziesięciu kwiatów. Krokusy wiosenne powinny być posadzone jesienią. Najlepiej zrobić to we wrześniu lub na początku października. Wówczas, na przełomie marca i kwietnia, będzie można podziwiać je w całej okazałości.

Większość odmian krokusów zaliczana jest do miododajnych i pyłkodajnych roślin cebulowych. Wydzielają nektar z trzech nektarników, znajdujących się wewnątrz załączni słupka. Krokusy wyposażone są w sporych rozmiarów pręciki, które dostarczają pszczołom spore ilości pyłku.

Krokusy to jedne z pierwszych pożytków dla pszczołowych i za to właśnie są cenione przez pszczelarzy – oraz przez same owady.

WRZOSIEC KRWISTY

Okres kwitnienia: marzec-kwiecień; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne i zaciszne, gleba piaszczysto-gliniasta o odczynie kwaśnym. Wrzośce wykazują bardzo dużą mrozoodporność.

Możliwość wykorzystania: to zimozielona i bardzo ozdobna krzewinka, znajdująca zastosowanie w najróżniejszych kompozycjach – zarówno ogrodowych, jak i tarasowych czy balkonowych. Zależnie od odmiany może dorastać od 15 do 50 cm szerokości oraz nieco niższej wysokości, tworząc tym samym poduchowatą formę. Doskonale sprawdzi się w roli rośliny okrywowej.

Bardzo cenna dla pszczół wiosną. Istotne jest to, iż kwitnie czasami od początku lutego, nawet do połowy kwietnia, i jest chętnie oblatywana przez pszczoły. Rozkwita bardzo obficie, wytwarzając setki drobnych kwiatów o dzbanuszkowatym kształcie.

Ciekawostką jest, że w innych krajach, np. we Francji, można pozyskać miód odmianowy z wrzośca.

SASANKA ZWYCZAJNA

Okres kwitnienia: marzec-kwiecień; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne, gleba lekka, przepuszczalna, umiarkowanie sucha. Radzi sobie nawet na podłożu kamienistym. Nie toleruje kwaśnego podłoża. W pełni mrozoodporna.

KROKUS

SASANKA

Możliwość wykorzystania: to urokliwa roślina, będąca doskonałą ozdobą każdej wiosennej rabaty. W zależności od warunków atmosferycznych może rozpocząć kwitnienie już w marcu. Roślina tworzy zwarte kępy pierzastych, szarzielonych liści, a jej fioletowe kwiaty z żółtym środkiem stanowią prawdziwą ozdobę ogrodu. Jest rośliną miododajną, przyciągającą pszczoły i inne owady zapylające. Ze względu na swoje niewielkie wymagania siedliskowe, znakomicie sprawdzi się też w ogrodach skalnych i zwirowych.

MAHONIA POSPOLITA

Okres kwitnienia: kwiecień; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne lub półcieniste, gleba żyzna, przepuszczalna. W pełni mrozoodporna.

Możliwość wykorzystania: zjawiskowy krzew o błyszczących liściach, może stać się prawdziwą ozdobą ogrodu o każdej porze roku. Latem urzeka żółtymi kwiatami, a jesienią i zimą – ozdobnymi, granatowymi owocami. Oznacza to, że jest atrakcyjna w ogrodzie przez cały rok.

MAHONIA

Złotożółte kwiatostany są bardzo aromatyczne i miododajne, więc przyciągają owady zapylające (np. pszczoły, trzmiele). Płatki kwiatów mahoniu rozchylają się dość szeroko, dzięki czemu pszczoły bez problemu dostają się do wnętrza kwiatu. Na kiściach kwiatów potrafi przebywać po kilka pszczoł naraz, które oblatują je od rana do późnego popołudnia.

BARWINEK

BARWINEK POSPOLITY

Okres kwitnienia: marzec-maj; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne, półcieniste, gleba przepuszczalna, umiarkowanie wilgotna i żyzna. W pełni mrozoodporna.

Możliwość wykorzystania: Barwinek pospolity to zimozielona krzewinka, która rzadko pojawia się w dzikich siedliskach, a jeżeli tak jest – są to lasy liściaste. Roślina bardzo dobrze znosi zacielenie. W ogrodach jest mile widziana ze względu na możliwości zadarniające i okrywowe.

MIODUNKA

Okres kwitnienia: marzec-maj; pożytek wczesnowiosenny

Preferowane stanowisko: półcieniste, gleba próchnicza, żyzna i przepuszczalna. W pełni mrozoodporna.

MIODUNKA

Możliwość wykorzystania: uroczą rośliną nadającą się wspaniale do ogrodowych nasadzeń. Można ją posadzić pod liściastymi drzewami, gdzie między gałęziami dochodzi do ziemi nieco promieni słonecznych. Bywa traktowana jako roślina okrywowa, choć nie rozrasta się

zbyt ekspansywnie. Najczęstsze sposoby jej zastosowania:

- na rabatach, zwłaszcza w towarzystwie innych roślin cienioznośnych, takich jak hosty, żurawki czy paprocie, tworząc naturalny, harmonijny widok;
- pod koronami drzew lub krzewów, gdzie jej ozdobne liście tworzą kontrast z ciemniejszymi przestrzeniami w ogrodzie;
- w ogrodach skalnych, gdzie miodunka pięknie komponuje się z kamieniami, a jej dekoracyjne kwiaty stanowią efektowny akcent;

WIERZBA IWA

- w pojemnikach i donicach, co sprawia, że roślina jest doskonała do dekoracji balkonów, tarasów i werand.

Miodunki jako rośliny wczesnowiosenne i wiosenne są bardzo ważne dla naszych dzikich zapylaczy. Choć większości pszczoł dostarczają jedynie nektaru. Warto zwrócić uwagę, że pszczoły odwiedzają tylko kwiaty różowe.

WIERZBA IWA

Okres kwitnienia: marzec-maj; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne, gleba średnio wilgotna. W pełni mrozoodporna.

Możliwość wykorzystania: sadi się ją jako roślinę ozdobną, ponieważ wczesną wiosną męskie osobniki wierzby iwy mają ozdobne baze. Krzewiaste odmiany mogą być wykorzystywane jako naturalne lub strzyżone żywopłoty. Natomiast dekoracyjne drzewka o parasolowatej lub płaczącej koronie doskonale prezentują się jako główny element ogrodu. Tolerancyjna iwa dobrze się czuje także w towarzystwie niewysokich bylin oraz roślin cebulowych, takich jak: żurawka, kuklik, języczka, krokusy czy tulipany.

Cenna wiosenna roślina pożytkowa, stanowiąca źródło nektaru, jak i pyłku. W III-IV (najwcześniej ze wszystkich krajowych wierzb), przed rozwojem liści pojawiają się kwiaty zebrane w stojące kotki. Na jednych osobnikach tworzą się wyłącznie kwiatostany męskie, na innych tylko żeńskie. Kwitnienie trwa około 2 tygodni. Zaliczana jest do najważniejszych wczesnowiosennych pożytków. Z pszczelarskiego punktu widzenia bardziej wartościowe są okazy męskie, gdyż z ich kwiatów robotnice zbierają nektar i pyłek, natomiast egzemplarze żeńskie dostarczają jedynie nektaru. Jeden kwiat męski produkuje

średnio 0,19-0,48 mg słodkiej wydzieliny o koncentracji cukrów 20-48%, zaś kwiat żeński wydziela 0,13 mg nektaru zawierającego 28% węglowodanów (w obu przypadkach dominuje sacharoza). Przy obfitym pożytku jedna rodzina pszczoła może zebrać 10-25 kg miodu wierzbowego. Wydajność miodowa, w zależności od warunków pogodowych oraz kraju występowania i związanych z tym warunkami klimatyczno-glebowymi, wynosi 26-150 kg/ha. W Polsce najczęściej osiąga 25-35 kg/ha.

RANNIK

RANNIK ZIMOWY

Okres kwitnienia: luty-marzec; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne, gleba przepuszczalna, umiarkowanie wilgotna. W pełni mrozoodporna.

Możliwość wykorzystania: dobrze będzie wyglądał w ogródku skalnym, w towarzystwie innych drobnych wczesnych bylin, na przykład złoci żółtej, przebiśniegów, fiołków, cebulic. Jednak największe wrażenie robią ranniki w ogrodach naturalistycznych, gdzie tworzą duże, barwne plamy, a po latach nawet kobierce.

Ranniki to jedne z najwcześniej zakwitających wiosną roślin. Posiadają w kwiecie miodniki, które swoim zapachem wabią owady. Gdy te przylecą, zapylają roślinę. To roślina ładna, ale niebezpieczna. Jest bowiem trująca dla człowieka.

PODBIAŁ POSPOLITY

Okres kwitnienia: marzec-kwiecień; pożytek wczesnowiosenny.

Preferowane stanowisko: słoneczne, gleba gliniasta, wilgotna. W pełni mrozoodporna.

Możliwość wykorzystania: Podbiał pospolity kwitnie jako jedna z pierwszych roślin na przedwiośniu, często jeszcze przed pojawieniem się liści. Jego intensywnie żółte kwiaty wnoszą życie i kolor do wczesnowiosennych krajobrazów. Jeżeli planujemy uprawę podbiału pospolitego, musimy wiedzieć, że ta roślina najlepiej rośnie w miejscach wilgotnych. Chociaż może przetrwać w suchszych warunkach, ale nie będzie tak bujnie rosta i kwitła. Podbiał pospolity jest rośliną odporną i mało wymagającą, co czyni go idealnym wyborem dla początkujących ogrodników. W okresie letnim warto dbać o regularne podlewanie, aby zapewnić roślinie odpowiednie nawodnienie.

Podbiał pospolity to także cenny surowiec zielarski, o szerokim spektrum działania. Dzięki swoim właściwościom leczniczym i łatwości dostępu pozostaje jednym z najbardziej rozpoznawalnych gatunków roślin o znaczeniu praktycznym i ekologicznym.

PODBIAŁ

W następnym numerze Magazynu Rolniczego przyjrzymy się pożytkom wiosennym i ich znaczeniu dla pszczoł oraz innych zapylaczy.

Źródło: www.lyson.com.pl, www.pasieka24.pl, www.pszczolamusi-byc.pl, www.sadowniczy.pl
Fot. pixabay

Kontakt

i.swigon@zodr.pl

tel. 91 479 40 62
91 479 40 13

www.zodr.pl/wystawa

ZACHODNIOPOMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA
ROLNICZEGO W BARZKOWICACH

SOŁECTWA
DO BOJU!

II SOŁECKIE POTYCZKI

PODCZAS WYSTAWY OGRODNICZEJ
"BARZKOWICKA WIOSNA"

10 MAJA 2025

Nowe odmiany w krajowym rejestrze (2)

KUKURYDZA

Prezentujemy charakterystyki odmian kukurydzy wpisanych do Krajowego Rejestru Roślin Rolniczych w roku 2024.

dr inż. JAROMIR PALUSIŃSKI, ZODR w Barzkowicach

Bots (d. SG 172)

Odmiana czteroliniowa (DC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu flint. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Rośliny niskie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg – średnia, główńię łodyg i kolb – średnia do dużej, na fuzariozę kolb – mała; na omacnicę prosowiankę – średnia.

Ibarama (d. ESZ21101)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, wczesna, FAO 230. Ziarno typu zbliżonego do dent. Plon ziarna bardzo duży. Rośliny wysokie, o średniej odporności na wy-

leganie. Odporność na fuzariozę kolb – mała, na fuzariozę łodyg – średnia, główńię łodyg – dość duża, na główńię kolb oraz omacnicę prosowiankę – dość mała.

Kingstone (d. ESZ21203)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu dent. Plon ziarna bardzo duży. Rośliny wysokie, o dużej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg i główńię kolb – duża, główńię łodyg – dość duża, na fuzariozę kolb oraz na omacnicę prosowiankę – duża do bardzo dużej.

KWS Adamo (d. KXC1221)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na ziarno i kiszonkę, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu zbliżonego do flint. W użytkowaniu na ziarno plon ziarna duży. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg – duża, główńię łodyg i kolb – średnia do dużej, na fuzariozę kolb – średnia;

na omacnicę prosowiankę – bardzo mała. W użytkowaniu na kiszonkę plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy – średni do małego. Rośliny średniej wysokości. Odporność na główńię łodyg – duża, na główńię kolb – średnia. Strawność roślin dobra.

KWS Kolendo (d. KXC2142)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na ziarno i kiszonkę, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu zbliżonego do flint. W użytkowaniu na ziarno plon ziarna duży. Rośliny wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg – średnia, na główńię łodyg i kolb oraz fuzariozę kolb – średnia do dużej; na omacnicę prosowiankę – średnia do małej. W użytkowaniu na kiszonkę plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy – średni do małego. Rośliny wysokie. Odporność na główńię łodyg – duża do bardzo dużej, na główńię kolb – średnia do dużej. Strawność roślin mała.

KWS Norento (d. KXC2306)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, wczesna, FAO 230. Ziarno typu pośredniego pomiędzy szklistym a zębokształtnym. Plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy średni do małego. Rośliny niskie. Odporność na głownię łądyg – dość duża, na głownię kolb – duża. Strawność roślin średnia do dobrej.

KWS Pluvio (d. KXC2049)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, wczesna, FAO 230. Ziarno typu flint. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Rośliny niskie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i głownię łądyg – średnia, na głownię kolb – duża do bardzo dużej, na fuzariozę kolb – średnia do dużej; na omacnicę prosowiankę – średnia do dużej.

KWS Temisto (d. KXC1334)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio późna FAO 270. Ziarno typu pośredniego pomiędzy szklistym a zębokształtnym. Plon ogólny suchej masy i plon świeżej masy duży. Rośliny średniej wysokości. Odporność na głownię łądyg – średnia, na głownię kolb – średnia do małej. Strawność roślin średnia.

LG31271 (d. LZM271/47)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio późna, FAO 260. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy średni. Rośliny średniej wysokości. Odporność na głownię łądyg i kolb – średnia do dużej. Strawność roślin bardzo dobra.

LG31304 (d. LZM372/41)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio późna, FAO 260. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy średni. Rośliny średniej wysokości. Odporność na głownię łądyg – średnia, na głownię kolb – średnia do małej. Strawność roślin średnia.

LID1244C (d. LDZ22221)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu pośredniego pomiędzy szklistym a zębokształtnym.

Plon ziarna bardzo duży. Rośliny bardzo wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę kolb – duża, na fuzariozę łądyg – średnia do niskiej, na głownię łądyg i fuzariozę kolb – duża, na omacnicę prosowiankę – średnia.

LID2155C (d. LDZ22228)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu zbliżonego do dent. Plon ziarna bardzo duży. Rośliny wysokie, o dużej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg – duża, na fuzariozę kolb – bardzo mała, na głownię łądyg – średnia do dużej, na głownię kolb – średnia do małej, oraz omacnicę prosowiankę – duża do bardzo dużej.

LID2288C (d. LDZ22226)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu zbliżonego do dent. Plon ziarna duży. Rośliny wysokie, o średniej do dużej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i głownię łądyg – bardzo mała, na fuzariozę kolb – duża, na głownię kolb – średnia do dużej; na omacnicę prosowiankę – duża.

Morendo (d. KXC2048)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, wczesna, FAO 210. Ziarno typu flint. Plon ziarna duży. Rośliny dość niskie, o średniej do dużej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i kolb oraz głownię łądyg – średnia, na głownię kolb – duża, na omacnicę prosowiankę – mała.

P7818 (d. X80R591)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, wczesna, FAO 220. Ziarno typu dent. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Rośliny niskie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg – średnia do małej, na fuzariozę kolb – duża, na głownię kolb – bardzo duża, na głownię łądyg – średnia do dużej, na omacnicę prosowiankę – duża do bardzo dużej.

P8660 (d. 1085A606-01)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu zbliżo-

nego do dent. Plon ziarna duży. Rośliny wysokie, o dużej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i głownię łądyg oraz kolb – duża, na fuzariozę kolb – duża do bardzo dużej, na omacnicę prosowiankę – średnia.

P9255 (d. X90R885)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu dent. Plon ziarna bardzo duży. Rośliny dość niskie, o średniej do dużej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i głownię kolb – średnia do dużej, na fuzariozę kolb – duża do bardzo dużej, na głownię łądyg – mała, na omacnicę prosowiankę – średnia.

P9398 (d. X95R261)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio późna, FAO 260. Ziarno typu dent. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg – średnia, na fuzariozę kolb – mała do bardzo małej, na głownię łądyg – średnia do małej, na głownię kolb – średnia do dużej, na omacnicę prosowiankę – dość wysoka.

P9639 (d. X95R265)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio późna, FAO 280. Ziarno typu dent. Plon ziarna duży do bardzo dużego. Rośliny średniej wysokości, o średniej do małej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i kolb – średnia, na głownię łądyg – duża do bardzo dużej, na głownię kolb – średnia do dużej, na omacnicę prosowiankę – średnia.

Ranulo (d. KXC2031)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, wczesna, FAO 220. Ziarno typu zbliżonego do dent. Plon ziarna duży. Rośliny niskie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łądyg i głownię łądyg – średnia, na fuzariozę kolb – bardzo duża, na głownię kolb – średnia do dużej, na omacnicę prosowiankę – średnia.

RGT Cedexx (d. RH21036)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu pośredniego

pomiędzy szklistym a zębokształtnym. Plon ziarna duży. Rośliny średniej wysokości, o średniej do małej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg oraz głównię kolb – średnia do dużej, na fuzariozę kolb – mała do bardzo małej, na głównię łodyg – duża, na omacnicę prosowiankę – mała.

RGT Deixxel (d. RH21020)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu zbliżonego do flint. Plon ogólny suchej masy duży do bardzo dużego, plon świeżej masy średni do małego. Rośliny dość wysokie. Odporność na głównię łodyg – średnia do małej, na głównię kolb – średnia. Strawność roślin średnia do dobrej.

RGT Lanxx (d. RH21022)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy średni. Rośliny dość wysokie. Odporność na głównię łodyg – średnia do dużej, na głównię kolb – średnia. Strawność roślin średnia do małej.

RGT Veluxxo (d. RH21034)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu zbliżonego do dent. Plon ziarna duży. Rośliny wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg i głównię kolb – średnia do dużej, na fuzariozę kolb – średnia, na głównię łodyg – mała; na omacnicę prosowiankę – mała.

Serafino (d. SL21432)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu pośredniego między szklistym a zębokształtnym. Plon ziarna duży. Rośliny wysokie do bardzo wysokich, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę łodyg – duża, na głównię kolb – średnia, na fuzariozę kolb i głównię łodyg oraz omacnicę prosowiankę – mała.

SM Adego (d. SMH 51421)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio późna, FAO 260. Typ ziarna zbliżony do

dent. Plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy średni. Rośliny wysokie. Odporność na głównię łodyg – mała do bardzo małej, na głównię kolb – średnia. Strawność roślin średnia.

SM Fagun (d. SMH 52021)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, wczesna, FAO 230. Ziarno typu zbliżonego do flint. Plon ziarna duży. Rośliny średniej wysokości, o średniej do małej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę kolb – średnia, na fuzariozę łodyg – średnia do dużej, na głównię łodyg – średnia do małej, na głównię kolb oraz omacnicę prosowiankę – duża.

SM Zadra (d. SMH 52921)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy duży do bardzo dużego, plon świeżej masy duży. Rośliny wysokie. Odporność na głównię łodyg – średnia do dużej, na głównię kolb – średnia do małej. Strawność roślin średnia do małej.

SM Zerka (d. SMH 52421)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio wczesna, FAO 250. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy duży do bardzo dużego, plon świeżej masy duży. Rośliny średniej wysokości. Odporność na głównię łodyg – duża, na głównię kolb – średnia do dużej. Strawność roślin średnia do małej.

Spektro (d. SL20218)

Odmiana trójliniowa (TC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, średnio wczesna, FAO 240. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy duży, plon świeżej masy średni. Rośliny dość niskie. Odporność na głównię łodyg – duża do bardzo dużej, na głównię kolb – średnia. Strawność roślin średnia do dobrej.

SY Fanfara (d. SA1311)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na kiszonkę, wczesna, FAO 230. Ziarno typu flint. Plon ogólny suchej masy bardzo duży, plon świeżej masy średni. Rośliny niskie. Odporność na głównię łodyg – duża do bardzo dużej, na głównię kolb – duża. Strawność roślin bardzo dobra.

Winterstone (d. ESZ21306)

Odmiana dwuliniowa (SC), przeznaczona do uprawy na ziarno, średnio późna, FAO 260. Ziarno typu zbliżonego do dent. Plon ziarna duży. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Odporność na fuzariozę kolb, głównię łodyg – średnia, na fuzariozę łodyg – średnia do małej, na głównię kolb – mała; na omacnicę prosowiankę – duża do bardzo dużej.

Opracowano na podstawie publikacji COBORU w Słupi Wielkiej

Wapnowanie na ratunek

Wapnowanie gleb jest jednym z najtańszych sposobów na podniesienie plonów oraz utrzymanie stabilności plonowania.

WOJCIECH IWANICKI, PZDR w Kołobrzegu

Gleba, która jest podstawowym warsztatem pracy rolnika, jest wytworem złożonego procesu, zwanego procesem glebotwórczym. Składają się na niego oddziaływania klimatu, podłoża geologicznego, ukształtowania terenu i przede wszystkim mikroorganizmów glebowych, a także działalności człowieka. Proces ten jest niezwykle powolny i przebiega z szybkością około 1 cm wytworzonej gleby na 100-400 lat, a niekiedy nawet i 1000 lat. Do powstania dobrze wykształconego naturalnego profilu gleby potrzeba od 1000 do 2000 lat.

Odczyn gleby

Decydujący wpływ na podstawowe właściwości gleby ma jej uregulowany odczyn. Mowa tutaj o właściwościach:

- fizycznych – uregulowany odczyn to grubełkowata struktura, ułatwiająca magazynowanie wody, wymianę powietrza glebowego oraz możliwości ogrzewania się gleby;

- chemicznych – lepsza akumulacja materii organicznej, lepsza przyswajalność składników pokarmowych roślin, skuteczniejsze unieszkodliwianie zanieczyszczeń, np. pierwiastków szkodliwych i metali ciężkich, pozostałości pestycydów;

- biologicznych – aktywność biologiczna decyduje w największym stopniu o przemianach i uwalnianiu składników pokarmowych, zawartych w glebie, oraz wprowadzonych z nawozami organicznymi i mineralnymi.

Optymalny odczyn to podstawowy parametr żyzności gleby. Im gleba lżejsza, tym poziom optymalnego pH jest niższy. Mimo wielu działań doradczych w zakresie celowości regularnego stosowania nawozów wapniowych oraz programów wspierających wapnowanie, poziom ich zużycia jest niewystarczający, dlatego też zakwaszenie gleb w dalszym ciągu jest jednym z podstawowych czynników limitujących produkcję roślinną w Polsce.

Gleby zakwaszone

Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych w Polsce przekracza średnio 50% powierzchni użytków rolnych. Istnieją jednak i takie obszary, gdzie gleby najsilniej zakwaszone stanowią ponad 80% powierzchni. Zakwaszanie się gleb jest procesem ciągłym, na którego

przebieg rolnik ma ograniczony wpływ. Ważnymi czynnikami decydującymi o tym procesie jest:

- wymywanie wapnia – od 50 do kilkuset kg CaO;
- stosowanie nawozów fizjologicznie kwaśnych (m.in. N, P, S) – zawsze zakwasza gleby, na neutralizację np. 1 kg azotu potrzeba 1-1,5 kg CaO. W Polsce stosuje się obecnie średnio 65 kg N/ha, czyli na neutralizację potrzeba około 60-100 kg CaO;
- wynoszenie wapnia z plonami – około 40 kg CaO.

Wapnowanie sposobem na zakwaszenie

Zarządzanie kwasowością gleby poprzez wapnowanie jest podstawową praktyką pozwalającą na optymalizację plonów. Wpływ wapnowania nie ogranicza się tylko do polepszenia plonowania roślin uprawianych po zabiegu. Poprzez poprawę warunków środowiska wzrostu (fizycznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych właściwości gleby) utrzymuje się przez dłuższy czas, zazwyczaj 3-5 lat. Stąd też nie należy traktować regulacji odczynu jak nawożenia pod konkretną roślinę.

Znajomość wymagań oraz tolerancji pH przez poszczególne gatunki roślin uprawnych może być jednak pomocna w ułożeniu właściwego płodozmianu, dostosowanego do aktualnego stanu zakwaszenia gleby, oraz w zaplanowaniu zabiegów poprawiających jej pH. Z degradacją chemiczną gleb związany jest odczyn gleby (pH), który wywiera wpływ na wzrost, rozwój i plonowanie roślin. Gleby kwaśne tracą próchnicę, która w kwaśnym środowisku ulega mineralizacji. Proces ten sprzyja erozji.

Gleby użytków rolnych powinny wykazywać wartość pH w granicach od 5 do 7. Wartość poniżej 4,5 sygnalizuje niebezpieczeństwo degradacji gleb, a wartość powyżej 7 świadczy o jej alkalizacji, która także może powodować ujemne skutki dla gleby i roślin. Do odkwaszania gleb zaleca się wapnowanie tylko nawozami wapniowymi i wapniowo-magnezowymi, dopuszczonymi do obrotu i stosowania w rolnictwie. Nawozy te powinny być stosowane po żniwach (najlepiej) i wymieszane z glebą. Dopuszcza się stosowanie tych nawozów na przedwiośniu, na glebę powierzchniowo zamarzniętą, nie podtopioną. Na trwałych użytkach

zielonych wapnowanie należy przeprowadzić jesienią. Nie należy nawozów wapniowych stosować na odłogi czy użytki ekologiczne, zwłaszcza w strefach ochronnych wód.

Wapnowanie powinno się zacząć od zrobienia prób gleby. Próby te są niedrogie, a dają obraz tego, jakie mamy pH gleby oraz innych zawartości makroskładników. Analiza wyników badań pozwoli na zastosowanie odpowiedniego wapna do naszej gleby. Polscy rolnicy mają duży wybór środków wapnujących do stosowania na swoich polach, jednakże często jest to warunkowane kosztami transportu.

Jakie wapno?

Wapna, zgodnie z pochodzeniem, dzielimy na naturalne, czyli wszystkie kopaliny, oraz na wapna przemysłowe, m.in. defekacyjne, posodowe, pokarbidowe, pocelulozowe, poneutralizacyjne, posiarkowe itp. W wapnach przemysłowych dużą uwagę trzeba przyłożyć do zawartości chloru, siarki oraz metali ciężkich. Siarka nie pomaga w odkwaszeniu gleby, a pozostałe pierwiastki mają negatywny wpływ na glebę.

Wapna pochodzenia naturalnego można podzielić na wapna: dolomitowe, węglanowe, kredowe i tlenkowe. Rolnik, znając pH swojej gleby, musi dobrać najkorzystniejszy dla niej rodzaj wapna. Każdy z nich ma odmienną reaktywność, czyli szybkość działania. Najszybciej glebę odkwaszają wapno kredowe oraz tlenkowe. Wapno węglanowe działa dużo wolniej, a dolomitowe najwolniej. Z tego względu wapna węglanowe oraz dolomitowe najlepiej stosować na glebach o uregulowanym odczynie, w celu jego podtrzymania. Jest to związane z tym, z jakich skał geologicznych dane wapno pochodzi. Im skała geologicznie jest młodsza, tym szybkość działania wapna jest większa.

Głównym czynnikiem wpływającym na koszt zakupu wapna jest cena transportu, jednakże nie zawsze wapno tańsze będzie korzystniejsze w danym przypadku. Dlatego to rolnik musi indywidualnie decydować co będzie lepiej zastosować na jego glebie, biorąc te wszystkie czynniki pod uwagę.

Źródło: G. Hołubowicz-Kliża „Wapnowanie gleb w Polsce”, „Leksykon nawożenia” Top Agrar Polska oraz Grupa Azoty, M. Kryzstoforski „Zakwaszenie i wapnowanie gleb”
Fot. M. Maziarz

Modernizacja gospodarstw – realizacja do 31 sierpnia

W przepisach dotyczących Modernizacji gospodarstw rolnych w ramach obszaru D (racjonalizacja technologii produkcji, wprowadzenie innowacji, zmiana profilu produkcji, zwiększenie skali produkcji, poprawa jakości produkcji lub zwiększenie wartości dodanej produktu) została wprowadzona zmiana. Rolnicy, którzy złożyli wnioski w naborze prowadzonym w ramach PROW 2014-2020 między 5 czerwca a 19 lipca 2023 r., mają więcej czasu na realizację zaplanowanych inwestycji i złożenie wniosków o płatność. Nowy termin to 31 sierpnia 2025 r. Co istotne, nowelizacja przepisów nie powoduje konieczności zmian w zawartych umowach umowy.

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

zaprasza na konkurs

Ekologiczne praktyki ROD

nagrody
rzeczowe
w postaci
sprzętu
ogrodniczego

Zgłoszenia są przyjmowane do dnia 30 kwietnia 2025 r. na adres mailowy: a.kleszcz@zodr.pl
Regulamin konkursu dostępny pod adresem: <https://zodr.pl/zinet/wystawa-konkursy/>

Jak prawidłowo pobrać próbkę gleby?

Prawidłowe pobranie próbki gleby jest kluczowym krokiem w procesie analizy jej właściwości i oceny potrzeb nawozowych. Jak zatem pobrać próbkę gleby w sposób reprezentatywny i zgodny z wymaganiami metodologicznymi?

NIKOLA DOLIŃSKA, ZODR w Barzkowicach

Wiedza o składzie gleby pozwala rolnikom na precyzyjne dostosowanie zabiegów agrotechnicznych, co przekłada się na lepsze plony i efektywne wykorzystanie nawozów. Niezależnie od tego czy chodzi o ocenę pH, zawartości składników odżywczych czy innych parametrów, odpowiednia technika pobierania próbek ma ogromne znaczenie dla wiarygodności wyników.

Kiedy pobierać?

Analiza właściwości gleby jest kluczowa przy ustalaniu odpowiednich dawek nawozów, dlatego pobieranie próbek najlepiej przeprowadzać tuż przed wysiewem nawozów, czyli w okresie po zbiorach jesienią lub wczesną wiosną. Należy unikać pobierania próbek w sytuacjach, gdy gleba jest w nietypowym stanie, takim jak: po silnych suszach, gdy jest nadmiernie wilgotna lub bezpośrednio po zastosowaniu nawozów mineralnych czy organicznych.

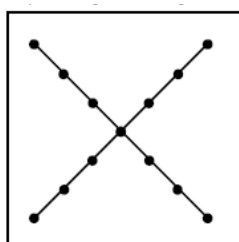
Jak pobierać?

1. Przed rozpoczęciem pobierania próbek gleby należy przygotować szkic sytuacyjny pól gospodarstwa, na których będą one pobierane.
2. Następnie na polach tych określić zasięg powierzchni uprawianych roślin, oddzielnie: zboża, rzepak, okopowe itp.
3. Jedna próbka, tak zwana ogólna lub uśredniona, powinna reprezentować obszar użytku rolnego o podobnych warunkach agrotechnicznych (przedplon, uprawa, nawożenie) oraz przyrodniczych (typ, rodzaj i gatunek gleby,

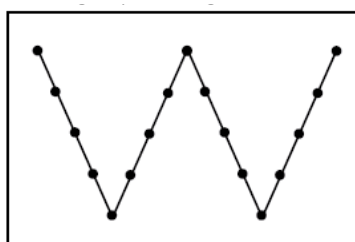
ukształtowanie terenu), a powierzchnia tego obszaru nie może przekroczyć 4 ha.

4. Próbkę ogólną należy przygotować oddzielnie dla każdej uprawy, a do jej sporządzenia należy pobrać 15 do 20 próbek pierwotnych z gleb ornych mineralnych oraz do 40 próbek pierwotnych – z użytków zielonych i gleb organicznych, według wybranego schematu:

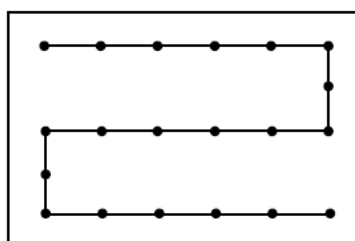
a)

b)

c)

5. Próbki pierwotne pobiera się łaską glebową Egnera lub innym narzędziem umożliwiającym pionowe wkłucie się do wierzchniej warstwy gleby 0-20 cm, wykonując kolejno czynności:

- pionowo ustawić łaskę do powierzchni gleby i wcisnąć ją do oporu (na wysokość poprzeczki ograniczającej);
- wykonać pełny obrót, wyjąć łaskę, a zawartość zasobnika łaski przenieść do pojemnika lub wiaderka;
- po pobraniu próbek pierwotnych całość dokładnie wymieszać i przełożyć nie mniej niż 0,5 kg gleby próbki ogólnej do trwałego opakowania, np.: pudełka tekturowego pobranego z OSChR, pojemnika z tworzywa sztucznego lub woreczka foliowego, a następnie prawidłowo oznaczyć;

• próbki mogą być oznaczane na różne sposoby, takie jak pojedyncze liczby, numery działek ewidencyjnych lub inne symbole; oznaczenie umieszczone na opakowaniu będzie widoczne w sprawozdaniu z badań, gdzie wyniki będą przypisane do odpowiednich próbek.

6. Próbek nie należy pobierać:

- na obrzeżach pola do 5 m;
- w miejscach po stogach i kopcach;
- w rowach, brzdach, kretowiskach i żwirowiskach;
- w zagłębieniach i ostrych wzniesieniach terenu (w razie potrzeby z tych miejsc pobrać dodatkowe próby).

I co dalej?

Dokładnie zapakowaną i opisaną próbkę ogólną można przekazać do Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej. Można ją dostarczyć osobiście, kurierem, pocztą lub przekazać specjalistce terenowemu. Możliwe jest zlecenie wykonania analiz laboratoryjnych, ale także opracowania zaleceń nawozowych (tu przyda się szkic z podstawowymi informacjami o polu, historii nawożenia itd.).

KOSZTY

Ceny podstawowych usług w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Szczecinie na dzień 14.02.2025 r.

1. Oznaczenie pH w KCl, P₂O₅, K₂O, Mg – 13,12 zł.
2. Oznaczenie pH w KCl, P₂O₅, K₂O, Mg, ustalenie zalecanej dawki wapna – 15,25 zł.
3. Zawartość mikroelementów (Cu, Zn, Mn, Fe) z pakietem podstawowym: pH w KCl, P₂O₅, K₂O, Mg – 48,11 zł, a razem z borem – 65,60 zł.
4. Zawartość substancji organicznej metodą Tiurina z pakietem podstawowym: pH w KCl, P₂O₅, K₂O, Mg – 47,48 zł.
5. Zalecenie nawozowe ogrodnicze i sadownicze – 18,75 zł.

Badanie chemicznej analizy gleby powinno być przeprowadzane przynajmniej raz na 4 lata.

Źródła: www.iung.pl; www.lublin.oschr.pl; www.oschr-gorzow.pl

Rolnictwo regeneratywne

W obliczu narastającego kryzysu klimatycznego oraz degradacji środowiska naturalnego, rolnictwo regeneratywne staje się coraz bardziej powszechną metodą w produkcji żywności.

JOANNA SKOCZYLAS-GROMEK, ZODR w Barzkowicach

Rolnictwo regeneratywne to sposób gospodarowania, który koncentruje się na przywracaniu naturalnych funkcji ekosystemów. W przeciwieństwie do tradycyjnych metod rolniczych, które często prowadzą do wyjałowienia gleby i uzależnienia od środków chemicznych, rolnictwo regeneratywne dąży do poprawy struktury gleby, zwiększenia retencji wody i ochrony życia biologicznego w ekosystemach rolniczych.

Kluczowe zasady

❶ Uprawy pokrywowe i rotacja roślin: zamiast długotrwałego uprawiania tej samej rośliny na tej samej ziemi, rolnicy stosują rotację roślin, co pozwala na naturalne uzupełnianie składników odżywczych w glebie. Dodatkowo uprawy pokrywowe (np. rośliny strączkowe) pomagają w zapobieganiu erozji, poprawiają strukturę gleby i zwiększają jej zdolność do zatrzymywania wody.

❷ Minimalizacja ingerencji w glebę: w rolnictwie regeneratywnym ogranicza się użycie maszyn rolniczych, które naruszają strukturę gleby. Dzięki temu ziemia nie traci swojej zdolności do zatrzymywania wody, a mikroorganizmy glebowe mogą się rozwijać w sprzyjających warunkach.

❸ Zrównoważona hodowla zwierząt: w rolnictwie regeneratywnym kładzie się duży nacisk na dobrostan zwierząt i ich wpływ na ekosystem. Zrównoważona hodowla zwierząt, z odpowiednią pastwiskową rotacją, pozwala na poprawę jakości gleby, ponieważ ich odchody mogą działać jako naturalny nawóz.

❹ Wykorzystanie kompostu i innych naturalnych nawozów: rolnicy regeneratywni często korzystają z kompostu oraz innych naturalnych nawozów, co sprzyja odbudowie zdrowia gleby i jej bioróżnorodności, a także zapobiega jej wyjałowieniu.

❺ Zwiększanie bioróżnorodności: w rolnictwie regeneratywnym ważnym elementem jest wprowadzanie do gospodarstwa różnych gatunków roślin, zwierząt i organizmów, które wspierają naturalne procesy w ekosystemie, takie jak zapylanie, kontrolowanie szkodników czy poprawa struktury gleby.

Praktyki rolnicze

- ✓ Bezorkowa uprawa gleby.
- ✓ Uprawa roślin okrywowych.
- ✓ Uprawa roślin na zielony nawóz.
- ✓ Zwiększenie bioróżnorodności uprawianych roślin – więcej gatunków w płodozmianie.
- ✓ Zwiększenie retencji wody w glebie.
- ✓ Połączenie produkcji roślinnej ze zwierzęcą.
- ✓ Dbalność o dobrostan zwierząt.
- ✓ Stosowanie nawozów naturalnych.
- ✓ Ograniczenie zużycia nawozów – zrównoważone nawożenie i ograniczenie ilości środków ochrony roślin – integrowana ochrona roślin.

Korzyści

Rolnictwo regeneratywne przynosi korzyści nie tylko środowisku, ale także samym rolnikom.

✓ Poprawa jakości gleby – zwiększona zawartość próchnicy poprawia jej strukturę, a co za tym idzie – lepsze zatrzymywanie wody i składników odżywczych.

✓ Większa odporność na ekstremalne warunki pogodowe – gleba bogata w materię organiczną jest bardziej odporna na suszę i intensywne opady.

✓ Zmniejszenie kosztów produkcji – uprawy prowadzone w sposób regeneratywny są zazwyczaj bardziej odporne na choroby i szkodniki, co oznacza mniejsze potrzeby stosowania chemicznych środków ochrony roślin; w konsekwencji żywność wytworzona w tym systemie jest zdrowsza i bardziej odżywcza.

✓ Lepsza jakość żywności – uprawy prowadzone w sposób regeneratywny są często bogatsze w składniki odżywcze.

Rolnictwo regeneratywne ma ogromny potencjał, zarówno pod względem ochrony środowiska, jak i poprawy rentowności gospodarstw rolnych. Wymaga jednak współpracy rolników, instytucji wspierających oraz konsumentów. Wdrożenie regeneratywnych praktyk może przyczynić się do poprawy jakości gleb, zwiększenia bioróżnorodności oraz walki ze zmianami klimatycznymi, co jest kluczowe dla przyszłości rolnictwa.

Oferta handlowa dla rolników na 2025

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNO-ŁĄKOWA PRZEZNACZONA NA SIANO I KISZONKĘ DLA BYDŁA I KONI

Mieszanka dająca wysoki plon zielonej masy. Przeznaczona jest do sporządzania siana, kiszonki lub wypasania. Po koszeniu następują szybkie odrosty. Można zastosować dodatek koniczyny czerwonej, białej lub lucerny.

Na gleby lekkie GL – 1

Przykładowy skład mieszanki

Życica trwała Maja-15%
Kupkówka pospolita Berta-30%
Kostrzewa czerwona Reda-20%
Kostrzewa trzcinowa Escalante-15%
Życica trwała Naki-10%
Kostrzewa łąkowa Gerda-10%

OPAKOWANIA 10kg

Na gleby ciężkie GC – 1

Przykładowy skład mieszanki

Kostrzewa łąkowa Gerda-25%
Tymotka łąkowa Kaba/Karta-10%
Życica wielokwiatowa Turtetra-10%
życica trwała Maja-25%
Życica trwała Naki-20%
Kupkówka pospolita Berta-5%
Kostrzewa czerwona Reda-5%

OPAKOWANIA 10kg

KOŚNO-ŁĄKOWA O PODWYŻSZONEJ ZAWARTOŚCI BIAŁKA

Mieszanka przeznaczona na siano i kiszonkę o podwyższonej zawartości białka.

Przykładowy skład mieszanki

Koniczyna łąkowa (czerwona) Rozeta-20%
Kostrzewa łąkowa Gerda-35%
Kostrzewa czerwona Areta-10%
Życica trwała Maja-15%
Kostrzewa czerwona Reda-10%
Życica trwała Grasslands Nui-10%

OPAKOWANIA 10kg

PASTWISKOWA

Mieszanka traw z dodatkiem koniczyny białej i lucerny. Zapewnia możliwość wypasania zwierząt oraz zbilansowaną ilość białka. Nadaje się również do wytwarzania siana, kiszonki oraz zielonej paszy. Charakteryzuje się również dużą smakowitością.

Przykładowy skład mieszanki

Lucerna siewna-6,25%
Lucerna mieszańcowa Radius-8,75%
Kostrzewa łąkowa Gerda-30%
Kupkówka pospolita Berta-10%
Życica trwała Maja-25%
Tymotka łąkowa Kaba/Karta-5%
Kostrzewa czerwona Reda-15%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW NA TORFY

Mieszanka przeznaczona głównie na ziemie torfowe oraz ciężkie, podmokłe wolno obsychające i tereny okresowo zalewowe. Mieszanka ta ma dużą tolerancję na zmienne warunki klimatyczne, a w szczególności na niskie temperatury. Pełną użytkowość uzyskuje się po 2 latach. Charakteryzuje się wysoką smakowitością. Jest chętnie zjadana przez bydło w formie siana oraz kiszonki.

Przykładowy skład mieszanki

Kostrzewa czerwona Reda-15%
Wiechlina łąkowa Balboa-10%
Życica wielokwiatowa Turtetra-10%
Koniczyna łąkowa (czerwona) Rozeta-10%
Mietlica biała Kita-10%
Kostrzewa łąkowa Gerda-25%
Życica trwała Maja-20%

OPAKOWANIA 10kg

Oferta handlowa dla rolników na 2025

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNA

Mieszanka w swoim składzie zawiera trawy o bardzo dużym przyroście zielonej masy i wysokiej smakowitości. Po skoszeniu następuje szybki odrost co przełoży się na częste koszenie. W związku z tym, że w mieszance tej użyte składniki są mniej trwałe, łąki zakładają się na okres nie dłuższy niż 3 lata.

Przykładowy skład mieszanki

Życica wielokwiatowa Turtetra-40%
Życica trwała Naki-35%
Życica trwała Maja-25%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW DLA BYDŁA

Przeznaczona jest ona dla krów mlecznych oraz bydła rzeźnego. Charakteryzuje się dużą zawartością zielonej masy oraz smakowitością. Zawiera w swoim składzie koniczynę czerwoną.

Przykładowy skład mieszanki

Życica wielokwiatowa Turtetra-40%
Życica trwała Maja-20%
Życica trwała Naki-30%
Lucerna siewna-10%

OPAKOWANIA 10kg

Oferta na nasiona strączkowe i poplonowe

Nazwa
Koniczyna biała
Koniczyna czerwona
Lucerna siewna
Facelia błękitna
Gorczyca konsumpcyjna
Gorczyca biała
Seradela

UWAGA!

NA ŻYCZENIE KLIENTA WYKONUJEMY MIESZANKI O UZGODNIONYM SKŁADZIE
- Większe ilości dowozimy własnym transportem
- Wszystkie nasiona są kwalifikowane z aktualnym certyfikatem WIORIN
- Skład mieszanek może ulec zmianie

ORAZ INNE NASIONA TAKIE JAK – WYKA SIEWNA (JARA), WYKA KOSMATA (OZIMA), GROCH SIEWNY (PELUCHA), SERADELA, ŁUBIN WĄSKOLISTNY, ŁUBIN PASZOWY, RZEPIEK ORAZ MIESZANKI POPLONOWE OZIMA I JARA.

W ofercie także usługa profesjonalnego czyszczenia nasion!

Zachodniopomorska Firma Nasienna
Wojciech Roens
ul. Sikorek 9, 72-123 Kliniska Wielkie

tel. 91 431 28 11
e-mail: biuro@roens-nasiona.pl
www.roens-nasiona.pl

STANISŁAW ZARZYCKI, MARTYNA KOŁODZIEJCZAK
ZODR w Barzkowicach
MAGDALENA WIECZOREK, ZODR Oddział w Koszalinie

Termin zasilania upraw nawozami mineralnymi oraz uprawa przedsiewna i siew zbóż jarych wynika na dzień dzisiejszy głównie z niedoboru opadów, przez co profil glebowy był nadmiernie przesuszony. W terminach lekko opóźnionych na początku kwietnia można zasiać pszenżyto, jęczmień, pszenicę czy mieszanki zbożowe.

Ile jest azotu w glebie, to znaczy jaka jest zawartość N_{min}, może nam tylko powiedzieć badanie gleby. Dlatego zanim przystąpimy do rozsiewu nawozów może warto je wykonać.

W zbożach ozimych i rzepaku ozimym wegetacja jest lekko opóźniona ze względu na niską temperaturę. W rejonach, gdzie wegetacja w pełni – zastosowano już pierwsze wiosenne dawki nawożenia azotowego. Saletra amonowa jest nawozem zalecanym do pierwszej dawki nawożenia ze względu na jej dobre działanie w niskich temperaturach. Azot dostępny dla rzepaku od pierwszej chwili wiosennej wegetacji wykorzystywany jest przez rośliny przede wszystkim do odbudowy aparatu asymilacyjnego. Od tego, w jakim stopniu uda im się zbudować rozetę liściową, zależy wykorzystanie kolejnej porcji składników pokarmowych podawanych zwykle dwa tygodnie później. W przypadku pszenicy ozimej stosowanie małych (30-40 kg N/ha) dawek w krótkich, około 14-dniowych odstępach czasu, począwszy od wiosennego ruszenia wegetacji, gwarantuje prawidłowy wzrost roślin i maksymalne wykorzystanie azotu z nawozów, co ogranicza straty składnika.

Na plantacjach pszenicy ozimej, gdzie dawka azotu przekroczy 120 kg/ha, należy w fazie końca krzewienia do końca fazy grubienia pochwy liściowej liścia flagowego (faza BBCH od 29 do 49) zastosować odpowiedni regulator wzrostu.

Rzepak pozostawiony na polu na 10 miesięcy jest atakowany przez wiele groźnych szkodników, w tym pchełkę rzepakową, śmietkę kapuścianą,

ślodyszka rzepakowego, chowacze: brukwiaczka i czterozębego. Pomocne przy wyznaczeniu prawidłowego terminu zabiegu zwalczania szkodników są żółte naczynia. Należy je wystawić co najmniej 25 m od brzegu pola, zgodnie z kierunkiem spodziewanego nalotu insektów na plantację. Pozwoli to nam na monitorowanie ilości chowacza, brukwiaczka czy czterozębego na plantacji.

I tak dla chowacza brukwiaczka, jeżeli w marcu w ciągu trzech dni w naczynku stwierdziliśmy 10 szt. owadów to znaczy, że ekonomiczny próg szkodliwości został przekroczony i należy wykonać oprysk. Dla chowacza czterozębego w marcu i kwietniu – jeżeli stwierdzimy w żółtym naczyniu 20 szt. owadów – to ekonomiczny próg szkodliwości został przekroczony.

Gdy temperatura gleby na głębokości 10 cm osiągnie 5-6°C, można zacząć sadzić podkietkowane ziemniaki na wczesny zbiór. Najczęściej gleba ogrzewa się do takiej temperatury w pierwszej dekadzie kwietnia. Gdy gleba osiągnie 7-8°C (znaką tego jest kwitnący mniszek lekarski), można rozpocząć sadzenie pozostałych ziemniaków.

Ziemniaki przeznaczone na najwcześniejszy zbiór powinny być w miarę możliwości uprawiane bez stosowania środków chemicznych. Do ochrony takich plantacji przed chwastami zalecane są zabiegi mechaniczne wykonywane obsypnikiem i broną chwastownikiem. Skuteczne zniszczenie chwastów wymaga (do wschodów) stosowania tych zabiegów co 7 dni. Po wschodach należy ograniczyć się do stosowania obsypnika, aby nie zniszczyć korzeni młodych ziemniaków.

Siew kukurydzy wykonujemy, gdy temperatura gleby osiągnie 8°C. Fenologiczny termin siewu kukurydzy czy tak, jak w czyni to wielu rolników w przypadku ziemniaków, nakłada się z kwitnieniem mniszka lekarskiego. Wczesny siew niesie ze sobą wiele korzyści. Po pierwsze, pozwala na optymalne wykorzystanie wilgoci, która zgromadziła się w glebie w okresie zimowym czy po dość obfitych opadach, jeżeli wystąpi-

ły. Po drugie – przyspiesza kwitnienie i wiechowanie kukurydzy, co w konsekwencji daje możliwość wcześniejszego zbioru.

Odmiany wczesne, przeznaczone na wczesny zbiór, wysiewamy w pierwszej kolejności. Następnie odmiany średnio późne, które wymagają odpowiednio wyższej sumy temperatur dla osiągnięcia dojrzałości. Z kolei do siewów opóźnionych dobrze jest wykorzystać odmiany wczesne, ponieważ wówczas mają one większą szansę osiągnąć dojrzałość przed wystąpieniem jesiennych przymrozków. Siew kukurydzy na glebach ciężkich wykonujemy na głębokość 3-4 cm, na glebach lżejszych jest ona większa i wynosi 5-6 cm.

Wiosną zadbajmy również o łąki i pastwiska. Prawidłowa pielęgnacja wpływa na ilość oraz jakość pozyskiwanej dla przeżuwaczy paszy w całym sezonie wegetacyjnym. Wiosną należy rozgarnąć kretowiska, kopce i inne nierówności na powierzchni łąk za pomocą włóki. Momentem, w którym można ten zabieg rozpocząć, jest początek obсыхания kretowisk i kontynuowanie do chwili, gdy ruń osiągnie 10 cm wysokości. Najczęściej stosuje się włóki z metalowych obręczy, odwróconych bron lub starych opon.

Zabiegami wiosennymi, niezbędnymi w pielęgnacji użytków zielonych na glebach organicznych i silnie próchnicznych, a także mineralnych lekkich, jest wałowanie. Zabieg ten ma na celu usunięcie z gleby zbędnego powietrza, a przede wszystkim dociśnięcie darni do podłoża, umożliwiające podsiąkanie wody i regenerację systemów korzeniowych wartościowych gatunków, zwłaszcza traw. Wałowanie należy wykonać w momencie, gdy darni ugina się pod naciskiem stopy, a w powstałych śladach brak jest oznak wilgoci. Wałowanie można też powtórzyć po zbiorze pierwszego pokosu.

Do zabiegów pielęgnacyjnych na łąkach i pastwiskach w szerszym znaczeniu, które sprzyjają rozwojowi zwartej darni oraz zapobiegają występowaniu chwastów, zalicza się racjonalne ich nawożenie i prawidłowe użytkowanie. Wczesną wiosną wskazane jest nawożenie fosforowo-potasowe. Największy efekt plonotwórczy uzyskuje się poprzez nawożenie azotowe. W momencie ruszenia wegetacji należy zaaplikować azot w dawce nieprzekraczającej 60 kg/ha. W przypadku runi z dużym udziałem roślin motylkowych wysokość nawożenia azotowego należy zmniejszyć o połowę.

Bydło

Działania prewencyjne i asekuracyjne obejmują nie tylko zabezpieczenie zwierząt przed chorobami, ale także ochronę gospodarstwa przed stratami wynikającymi z nieprzewidzianych sytuacji, takich jak gwałtowne zmiany pogodowe czy ataki drapieżników. Warto inwestować w systemy monitorowania zwierząt, ogrodzenia oraz odpowiednie schronienia, które zapewnią bezpieczeństwo w przypadku burz czy ulewnych deszczy.

Wiosna to również okres wzmożonego rozrodu w gospodarstwach, dlatego szczególnie ważne jest zapewnienie optymalnych warunków dla ciężarnych samic oraz nowo narodzonych młodych. Powinny one otrzymywać pasze bogate w składniki odżywcze. Cielęta, prosięta i jagnięta powinny być pod stałą obserwacją, by wykryć ewentualne problemy zdrowotne na wczesnym etapie.

Odpowiednie zarządzanie hodowlą wiosną pozwala na zwiększenie efektywności produkcji zwierzęcej, a jednocześnie minimalizuje ryzyko chorób i problemów związanych z dobrostanem zwierząt. Dbałość o zdrowie, właściwe żywienie, higienę oraz warunki środowiskowe to kluczowe elementy, które pozwalają na utrzymanie wysokiej jakości produkcji i bezpieczeństwa w gospodarstwie.

Bydło, które było przez jesień i zimę utrzymywane w oborze, a chcemy wiosną zacząć jego wypas pastwiskowy, powinno być przyzwyczajone do pobierania dużej ilości zielonki. W tym celu w pierwszych 7-10 dniach wypasu wypuszczamy zwierzęta po karmieniu na pastwisko na około 2 godziny, a następnie stopniowo zwiększamy czas wypasu. Alternatywnie możemy zacząć od zadawania pewnej ilości zielonki jeszcze przed rozpoczęciem wypasania na łąkach. Brak okresu przejściowego może skutkować wystąpieniem problemów zdrowotnych, związanych z nagłą zmianą sposobu żywienia. Przy bydle mlecznym warto też zwiększyć dodatek magnezu w paszy, na miesiąc przed planowanym rozpoczęciem okresu pastwiskowego, gdyż młode zielonki są ubogie w ten minerał, a jest on tracony przez organizm w czasie laktacji.

Pastwiska powinny zostać odpowiednio przygotowane, wolne od toksycznych roślin i pasożytów. Pamiętaj również musimy o zapewnieniu zwierzętom dostępu do czystej wody i zacienionych miejsc, chroniących je przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Optymalna obsada pastwiska wynosi 1-2 krowy mamki z cielętami na hektar, zaś Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej zaleca nie przekraczać 2 DJP/ha ze względu na ochronę środowiska i wód. O tym, kiedy bydło wypuścić na pastwiska, powinniśmy zdecydować w oparciu o istniejące warunki atmosferyczne i stan pastwisk.

Przykładowy schemat zmian w żywieniu krów mlecznych zakłada, że w pierwszych trzech dniach wiosennego wypasu zielonka powinna stanowić około 20% dziennej dawki pokarmowej, podczas gdy pozostałe 80% powinny stanowić siano, kiszonka i pasze treściwe. W kolejnych dniach udział zielonki można stopniowo zwiększać o 10-15% dziennie, aż do osiągnięcia pełnej dawki po około dwóch tygodniach. Dla bydła opasowego i owiec wprowadzanie zielonki powinno przebiegać podobnie, z tą różnicą, że u młodych zwierząt intensywnie rosnących warto dłużej utrzymywać większy udział pasz treściwych, aby nie dopuścić do spadku przyrostów masy ciała. U trzody chlewnej dostęp do zielonki powinien być kontrolowany, ponieważ nadmiar świeżej paszy może prowadzić do biegunek i zaburzeń trawiennych.

Wiosną na pastwiskach możemy mieć nadmiar zielonki, który powinno się zakonserwować.

Wartość pokarmowa runi pastwiskowej zależy od jej składu botanicznego oraz okresu wegetacji. Ze względu na dużą zawartość białka i stosunkowo małą zawartość włókna zaleca się zapewnić bydłu dostęp do słomy jako komponentu uzupełniającego podaż włókna. Należy pamiętać o zapewnieniu dostępu do liżawek i wody pitnej.

Korzystne jest stosowanie wypasu kwaterowego, gdy zwierzęta mają do dyspozycji tylko część arealu pastwiska, a w miarę zgryzania runi są przenoszone na kolejne kwatery. W tym czasie trawy na nieużywanej części mają szansę na odrost. Zaletą tego systemu jest także ograniczenie ilości aktywnych form pasożytów przy zastosowaniu odpowiednio długiego okresu „odpoczynku” kwater.

Na tydzień-dwa przed wypuszczeniem zwierząt warto je odrobaczyć, by nie dopuścić do nadmiernego skażenia łąk pasożytami. Jeśli to możliwe, powinniśmy wcześniej wykonać badanie kału. Stosując środki przeciwpasożytnicze powinniśmy znać i stosować okres karencji, dlatego watro skonsultować ten zabieg z lekarzem weterynarii.

Jeżeli mamy jeszcze trochę czasu do wypuszczenia bydła na pastwiska, możemy wykonać korektę racic.

Do 30 listopada 2025 r. hodowcy bydła mięsnego mogą się ubiegać o dopłaty do zakupu czystorasowych byków. By wsparcie mogło być przyznane, wymaga się udokumentowania zakupu przynajmniej jednego buhaja rasy mięsnej, starszego niż 13 miesięcy, ze świadectwem zootechnicznym w latach 2024-2025.

Kolejnym ważnym aspektem jest profilaktyka chorób, szczególnie tych, które mogą być przenoszone na ludzi, takich jak salmonelloza, brucelozą czy leptospiroza. Regularne kontrole weterynaryjne oraz szczepienia to podstawowe działania ograniczające ryzyko wystąpienia zoonoz.

Należy zadbać o higienę w miejscach przebywania zwierząt, regularnie usuwać odchody oraz kontrolować jakość paszy i wody, eliminując potencjalne źródła zakażeń.

Konie

Wiosną przeprowadzamy odrobaczenie koni, zwłaszcza pod kątem nicieni. Dawkę preparatu powinniśmy dobrać do masy ciała konia. Niedoszacowana

ilość substancji aktywnej nie zadziała efektywnie oraz może spowodować wytwarzanie oporności u pasożytów. Najpopularniejsze i najłatwiejsze do zastosowania są pasty/żele doustne. Przy podawaniu preparatu trzeba się upewnić, że cała dawka została połknięta przez zwierzę. Żrebięta odrobaczymy pierwszy raz po ukończeniu pierwszego miesiąca życia, a następnie regularnie co 6 tygodni, pamiętając, by stosować preparaty bezpieczne dla źrebiąt.

Wiosną konie intensywnie wymieniają sierść, dlatego może wzrosnąć zapotrzebowanie na niektóre składniki mineralne i witaminy biorące udział w wytwarzaniu okrywy włosowej. Szczególnie ważne są: biotyna, witamina A, cynk, miedź, selen oraz kwasy omega, przy czym nadmiar selenu jest bardzo toksyczny, dlatego nie powinno się stosować dużych dawek bez wcześniejszego badania krwi. W przypadku cynku i miedzi należy utrzymać prawidłowy stosunek tych minerałów, ponieważ bardzo wysokie dawki cynku blokują wchłanianie miedzi.

Wiosna to także czas wyźrebień klaczy. Warto sprawdzić czy mamy odpowiednio zaopatrzoną apteczkę. Przydatna będzie jodyna do odkażenia pępka, butelka ze smoczką w razie problemów z pobraniem siary, nożyczki lub nóż (zdezynfekowane!) do przecięcia pępownicy, jeżeli nie przerwie się samoistnie, środek do umycia klaczy po porodzie (np. manusan), działający termometr, rękawiczki jednorazowe oraz miękka linka na wypadek, gdyby trzeba było wyciągnąć źrebię. Na co najmniej

miesiąc przed spodziewanym terminem porodu umieszczamy klacz w dużym, czystym boksie, w którym chcemy żeby się ożrebiła. Należy go zaścielić dużą ilością dobrej jakości słomy. Gdy zbliży się termin porodu, powinniśmy uważnie obserwować klacz i oznaki zbliżającego się rozwiązania. Hodowca powinien dopilnować momentu wyźrebiecia, tak by w razie potrzeby zainterweniować lub wezwać lekarza weterynarii oraz zaopiekować się matką i źrebięciem po porodzie.

Jeżeli na wiosnę wypuszczamy konie na bujniejsze w trawę pastwiska to powinniśmy zrobić to stopniowo, gdyż nagłe pobranie dużej ilości świeżej zielonki może być przyczyną kolek. W miarę zwiększania czasu wypasu powinniśmy zrewidować dotychczasową dawkę pokarmową konia, gdyż bujne pastwisko jest w stanie pokryć sporą część zapotrzebowania pokarmowego.

Trzoda chlewna

Wiosną, gdy występuje duża różnica temperatur między nocą a dniem oraz nagłe zmiany pogody, częściej dochodzi do zakażenia beztlenowymi bakteriami z rodzaju *Clostridium*. Drobnoustroje te wytwarzają niebezpieczne toksyny,

będące powodem nagłych padnięć wśród tuczników i prosiąt. Zakażeniom sprzyja także zbyt duże zagęszczenie zwierząt, słaba wentylacja oraz zła jakość pasza. Podstawą profilaktyki jest zapewnienie odpowiednich warunków zoohigienicznych w budynkach inwentarskich: wydajna wentylacja, kontrola gęstości obsadzenia pomieszczeń, regularne sprzątanie, stosowanie środków dezynfekcyjnych, monitorowanie jakości paszy i stanu zdrowia zwierząt.

NANOSILAN – LEPSZE, ZDROWSZE PLONY

ARTYKUL SPONSOROWANY

Nanosilan to naturalny – ekologiczny nanostymulator wzrostu roślin zawierający krzem, miedź, żelazo i cynk w czysto pierwiastkowej, biologicznie aktywnej formie.

Stosowanie Nanosilanu powoduje wzrost masy korzeniowej nawet o 100-150%, dzięki czemu rośliny znacząco lepiej wykorzystują zawarte w glebie składniki pokarmowe i są znacząco bardziej odporne na suszę. Ekonomiczne przyrosty plonów i zwiększenie odporności roślin wielokrotnie przekracza wielkość nakładów finansowych na hektar. Preparat przeznaczony jest do dokarmiania doliistnego i zaprawiania nasion.

Jakość potwierdzona naukowo

Nanosilan to wynik wieloletnich prac badawczych specjalistów EkoAgroTechnology Sp. z o.o., przy czynnej współpracy naukowców zagranicznych. Celem tych prac było stworzenie krzemowego stymulatora wzrostu w formie nanocząsteczek na bazie czystego atomowego krzemu z domieszką miedzi, żelaza i cynku. W rezultacie udało się uzyskać nanostymulator wzrostu zawierający krzem pierwiastkowy i inne pierwiastki w cząsteczkach o wielkości 0,005 mikrona.

Dzięki zastosowaniu najnowocześniejszych osiągnięć nanotechnologii opartej o najnowsze osiągnięcia nauki w dziedzinie przetwarzania minerałów, uzyskano produkt w biologicznie aktywnej formie. Nanosilan to unikalna oferta dla rolnictwa, bez analogii na rynku europejskim. W ciągu ostatnich lat przeprowadzono wiele badań laboratoryjnych i polowych Nanosilanu między innymi w IUNG Puławy i Instytucie Ogrodnictwa i Sadownictwa w Skierniewicach. Ten kompleks mikroelementów pozwala na uruchomienie drzemiących w roślinach możliwości rozwojowych uśpionych w wyniku chronicznego niedoboru mikropierwiastków, wynikającego głównie z wieloletniej agresywnej eksploatacji gleb (nawożenie mineralne N, P, K i wapnowanie

gleb) i braku w nich łatwo przyswajalnych form mikropierwiastków. Obecne w glebie mikroelementy zawarte w trudno dostępnych związkach są praktycznie niemalże niedostępne dla roślin.

Efekty działania Nanosilanu

Zastosowanie Nanosilanu zwiększa plon z hektara przy obniżonych wydatkach na nawożenie i pestycydy. Jego stosowanie wzmacnia traktowane nim rośliny, zwiększa plony i znacząco poprawia płynność finansową rolnika zmniejszając nakłady na nawożenie i ochronę roślin. Uzyskiwane produkty rolne, sadownicze i ogrodnicze z zastosowaniem Nanosilanu stają się znacząco bogatsze w unikalne mikroelementy i są niemalże wolne od metali ciężkich i pozostałości środków ochrony roślin, spełniając standardy ekologiczności, przez co poprawiają zdrowotność przyszłych konsumentów, a w dzisiejszych czasach jest to podstawa zachowania dobrego zdrowia, tak ludzi jak i zwierząt.

Bezpieczeństwo stosowania Nanosilanu zostało przebadane przez Państwowy Instytut Badawczy Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach i uzyskało pełne świadectwo bezpieczeństwa stosowania dla roślin. Produkt posiada Zgodę Ministra Rolnictwa RP na obrót i stosowanie w Polsce nr S-1565/24 i Certyfikat Produktu Eko wydany przez IUNG Puławy.

Krzem – pierwiastek życia

Krzem wpływa na 76 procesów życiowych komórki. Jego dostępność zapewnia polepszenie kondycji i aktywności życiowych roślin, w tym rosnących w niekorzystnych warunkach środowiska, tj. w warunkach stresowych, wywołanych występowaniem chorób, szkodników, suszy glebowej czy

Łan kukurydzy z Nanosilanem i bez

nadmiernej zasolenia. Dobre „wysycenie roślin” krzemem powoduje: ograniczenie wnikania patogenów – wyższą odporność roślin na porażenia grzybowe, ograniczenie aktywności szkodników, zwiększenie efektywności fotosyntetycznej roślin, w wyniku lepszej ekspozycji liści na promienie słoneczne, zwiększenie odporności roślin na wyleganie, zmniejszenie transpiracji i ochronę roślin przed nadmierną utratą wody (zwiększona odporność na suszę). Pierwiastek ten wpływa również na metabolizm i fizjologiczną aktywność roślin rosnących w niekorzystnych warunkach środowiska. Jednym z głównych stresów abiotycznych, na które najczęściej narażone są rośliny jest stres wodny, powodowany suszą glebową bądź nadmiernym zasoleniem gleb. Krzem w warunkach suszy zmniejsza w roślinie presję stresu wodnego poprzez poprawę osmoregulacji, ograniczenie strat wody, zwiększenie wydajności fotosyntezy i poprawę zaopatrzenia roślin w składniki mineralne.

Przeprowadzone badania polowe na wielu plantacjach udowodniły poprawę kondycji roślin i zwiększenie plonów – rzepak ozimy 30-60%, kukurydza 30-40%, zboża 20-40%, pomidory 60-80%, ziemniaki 40-70%.

mgr inż. Sławomir Dąbkowski

EkoAgroTechnology

ul. Wokulskiego 1 A/4

05-804 Pruszków

e-mail: ekoagrotechnology@gmail.com

www.nanosilan.pl

Dystrybucja w regionie: Piotr Orlikowski

nr tel. 600 700 524

Widok łąki w okresie wegetacji z Nanosilanem i bez; równoczesny wysiew, ten sam materiał siewny i to samo nawożenie

Gdy rodzi się źrebię

Wiosna to dla hodowców koni intensywny okres, rodzą się źrebięta, a klacze są szykowane do krycia lub inseminacji. W pierwszych dniach po narodzeniu źrebiętom należy się szczególna opieka.

MARTYNA KOŁODZIEJCAK, ZODR w Barzkowicach

Gdy rodzi się źrebię

Ciąża u koni trwa około 11 miesięcy (większość źródeł podaje 328-345 dni). Jeżeli 14 dni po planowanym terminie nie doszło do porodu, należy skontaktować się z weterynarzem. Po długim okresie wyczekiwania dochodzi do porodu, który sam w sobie niesie ryzyko komplikacji i problemów, a to często dopiero początek zmartwień opiekuna i jego wielkiej odpowiedzialności.

Pierwsza doba jest kluczowym okresem, w którym możemy wychwycić wiele zaburzeń i przy właściwym postępowaniu uratować źrebię, dlatego waż-

ne jest obserwowanie objawów zbliżającego się porodu i obecność hodowcy podczas narodzin. Narodziny dla każdego organizmu to moment gwałtownej zmiany środowiska i konieczność zmagania się z wieloma zagrożeniami, przy niedostatecznym stopniu rozwinięcia wszystkich układów ciała.

Pierwsza godzina

Zazwyczaj dochodzi do samoistnego zerwania pępowiny, jeżeli nie – to powinniśmy ją przeciąć około 5 cm od brzucha źrebięcia. Konieczna jest dezynfekcja kikuta (np. jodyną), a zabieg ten dobrze powtarzać kilka razy dziennie, aż do jego wygojenia. Nie powinniśmy się za bardzo spieszyć z jej odcinaniem, jeżeli to możliwe – poczekajmy nawet do 20 minut, chyba że klacz jest niespokojna, wstaje, chodzi po boksie i może pociągnąć pępowinę.

Ważna jest ocena stanu źrebaka po urodzeniu: jaką pozycję przyjmuje (powinien leżeć na mostku), czy w drogach oddechowych nie zalega śluz, wystąpienie odruchu ssania, wstawanie, prawidłowość oddechu. Pierwsze próby wstawania źrebak powinien podjąć do

godziny po urodzeniu, zazwyczaj próbują wstawać dużo szybciej. Wszelkie odstępstwa od normy są wskazaniem do pilnego wezwania lekarza weterynarii. Im szybciej słabe lub niedojrzałe źrebię otrzyma fachową pomoc, tym większa szansa na jego uratowanie.

Druga godzina

Źrebak nie posiada wrodzonej odporności, uzyskuje odporność bierną dopiero po wypiciu od klaczy siary, zawierającej immunoglobuliny. Po raz pierwszy powinien to zrobić do dwóch godzin po porodzie. Czasami, zwłaszcza jeżeli źrebię jest duże, trzeba mu pomóc przy pierwszych próbach wstawania. Podobnie z pobieraniem mleka w pierwszych godzinach – zdarza się, że maluch ma problem ze znalezieniem lub złapaniem strzyka i potrzebuje naszej pomocy. Przy okazji powinniśmy skontrolować czy klacz ma dość dużo mleka i czy źrebię stojąc przy wymieniu faktycznie pije (odgłos przetykania).

W tym miejscu należy wspomnieć o obserwacji zachowania klaczy w stosunku do źrebaka. Zdarza się, że klacz nie pozwala się noworodkowi napić lub

jest wręcz agresywna. Konieczna wtedy jest interwencja obsługi. W wielu przypadkach wystarczy kilka razy przytrzymać klacz i podstawić jej malucha, żeby zmienić jej zachowanie, zwłaszcza gdy klacz jest młoda lub wymię początkowo było bolesne. W skrajnych przypadkach (agresja klaczy lub zbyt słabe źrebię) może być konieczne zdojenie siary i podanie jej butelką ze smoczką.

Trzecia godzina

Jeżeli źrebię wstaje i pije mleko to kolejnym ważnym problemem jest oddanie smółki (pierwszy kał, który jest utworzony z wydzielin układu pokarmowego, powstaje w czasie życia płodowego). Powinno to nastąpić do trzech godzin po porodzie. W praktyce bywa z tym problem, zwłaszcza u ogierków dochodzi do jej zatrzymania. Jeżeli nie mamy doświadczenia, konieczne może być wezwanie weterynarza. Zaparcie u źrebaka może skończyć się kolką i stanowi zagrożenie dla życia. Zazwyczaj pomaga zrobienie lewatywy, zaś starą metodą na oddanie smółki jest podanie źrebakowi masła na język. Nie udowodniono skuteczności takiego postępowania, ale praktycznie nie jest ono w stanie zaszkodzić, w przeciwieństwie do nieumiejętnie wykonanej lewatywy. W kolejnych dniach prawidłowo źrebię oddaje kał około 5 razy dziennie.

Klacz do trzech godzin po porodzie powinna urodzić łożysko, jeżeli nie odejdzie ono w tym czasie, konieczna jest wizyta lekarza weterynarii. Po wyjściu łożyska trzeba skontrolować czy jest kompletne.

Pierwsze dni

W pierwszych dniach noworodek dużo leży. Powinniśmy obserwować czy regularnie wstaje napić się mleka. Jeżeli wymię u klaczy robi się twarde to znak, że od dłuższego czasu maluch jej nie doił i jest to powód do niepokoju.

W pierwszych dniach (nawet przez tydzień) dobrze jest mierzyć źrebakowi temperaturę ciała i to dwa razy dziennie. Prawidłowa wynosi 38,5-38,9°C. Zarówno podniesienie powyżej 39 stopni, jak i obniżenie poniżej 38 jest powodem do niepokoju. Zbyt wysoka może świadczyć o infekcji, zaś zbyt niska o wychłodzeniu (zwłaszcza przy bardzo niskiej temperaturze otoczenia) lub dłuższym niepokieraniu pokarmu (wygłodzenie).

Prawidłowa ilość oddechów na minutę powinna się mieścić w zakresie 20-40, zaś tętno 70-100 uderzeń. Źrebię powinno oddychać w spokojnym rytmie, przyspieszone lub nieregularne oddechy również są niepokojącym objawem. W ciągu kolejnych godzin maluch musi oddać mocz. Konieczne jest skontrolowanie czy wypływa on prawidłowo. Jeżeli mocz wypływa przez pępek to świadczy o tzw. przetrwiałym moczowniku. W tym wypadku gromadzi się on w jamie brzusznej i zasadne jest wykonanie, jak najszybciej, zabiegu chirurgicznego, gdyż wada może doprowadzić do śmierci. Brak moczu, mimo przybierania pozycji do jego oddania, może świadczyć o pęknięciu pęcherza, które także wymaga interwencji chirurgicznej.

Przez pierwszy miesiąc źrebię pobiera mleko około 30-40 razy na dobę, a w szczycie laktacji klacz produkuje nawet 20 litrów mleka na dobę. Stosunkowo rzadko zdarzają się problemy z wystarczającą ilością mleka u klaczy.

Najczęstsze choroby

Biegunka

Dla źrebiąt groźne są biegunki. Mogą szybko doprowadzić do odwodnienia i dużego osłabienia, czasami są objawem infekcji bakteryjnej, wirusowej lub pasożytniczej. Zwykle około 9. dnia życia występuje u źrebiąt fizjologiczna biegunka, która trwa kilka dni. Obecnie uważa się, że jej przyczyną są zmiany zachodzące w przewodzie młodych zwierząt, związane z przystosowaniem

do pobierania pokarmu stałego, jednak nie jest to do końca potwierdzone. W tym czasie należy zadbać o higienę malucha i regularnie myć zad, tylne kończyny oraz ogon, by nie dopuścić do powstania odparzeń. Jeżeli biegunka się utrzymuje lub towarzyszy jej podwyższenie temperatury ciała, apatia bądź obniżenie apetytu, konieczne jest wezwanie lekarza weterynarii i jak najszybsze podjęcie celowego leczenia.

Przepukliny

Problematyczne mogą być przepukliny pępkowe lub brzuszne, a u ogierków też pachwinowe lub mosznowe. Są łatwe do zaobserwowania – w postaci wypukłości. Jeżeli są niewielkie, zwykle dochodzi do ich samoistnego zaniku, ale z pewnością wymagają obserwacji. Większe mogą wymagać leczenia chirurgicznego.

Żółtaczką hemolityczną

Żółtaczką hemolityczną jest wywołana przez konflikt serologiczny, gdy siara klaczy zawiera przeciwciała hemolityczne przeciw antygenom obecnym w czerwonych krwinkach źrebięcia. Do wytworzenia tych przeciwciał dochodzi u klaczy, jeżeli źrebię odziedziczyło po ojcu antygeny nieobecne we krwi klaczy. Dodatkowo musi dojść do przejścia tych antygenów z krwi płodu do krwi matki na jakiś czas przed porodem, na skutek uszkodzenia łożyska (krew płodu i matki ulegają mieszanii). Źrebię rodzi się silne, ale słabnie już w pierwszej dobie, ponieważ pobiera przeciwciała z mlekiem matki, a po ich wchłonięciu do krwioobiegu jego krwinki są rozpuszczane przez te przeciwciała. Choroba zagraża życiu i trzeba jak najszybciej podjąć leczenie. Źrebię słabnie bardzo szybko, jest apatyczne, bledną błony śluzowe, gdyż uszkodzone krwinki nie transportują odpowiedniej ilości tlenu. W pierwszej kolejności należy uniemożliwić pobieranie siary od klaczy (zwykle wytwarzana jest do 48 godzin po porodzie). Jeżeli błony śluzowe są już zażółcone to stan jest bardzo poważny i niewiele jest metod terapii, które można zastosować, a szanse na przeżycie są małe.

Zapalenie płuc i oskrzeli

Rhodococcus equi to bakteria powodująca zapalenie płuc i oskrzeli. Może doprowadzić do powstawania ropni

w płucach, a w ciężkich przypadkach do śmierci. Przenoszona jest na drobkach kurzu, które w czasie oddychania dostają się do dróg oddechowych. Objawy początkowo są mało wyraźne i obejmują podniesioną temperaturę i przyspieszone oddechy. Temperatura w momencie rozwinięcia się choroby może dochodzić do 41°C, a źrebię ma wyraźne problemy z oddychaniem. Jednocześnie u niektórych osobników dochodzi do rozwoju objawów jelitowych, w postaci biegunki. Ropnie mogą się tworzyć w jelitowych węzłach chłonnych, zakażenie może także doprowadzić do zapalenia stawów i spojówek na tle immunologicznym. Leczenie polega na podawaniu antybiotyków oraz płynoterapii, jednak jest ono długotrwałe i obciążone dużym ryzykiem niepowodzenia. Ważna jest szybka reakcja hodowcy na niepokojące objawy.

Zoły

Streptococcus equi (zoły) to choroba bakteryjna, bardzo zaraźliwa i niebezpieczna dla młodych osobników. Zakażenie objawia się gorączką, wypływem

z nozdrzy, powstają ropnie węzłów chłonnych, najczęściej zagardłowych i żuchwowych. Leczenie obejmuje drenaż powstałych ropni i antybiotykoterapię. Chore osobniki powinny zostać odizolowane od reszty stada, w przypadku źrebiąt – razem z matkami.

Posocznica

Posocznica (kulawka) to ogólnoustrojowa reakcja zapalna organizmu, spowodowana zakażeniem bakteriami, wirusami, grzybami lub pasożytami. Do zakażenia może dojść w okresie życia płodowego lub już po urodzeniu. Najczęstszymi drogami zakażenia u nowo narodzonych źrebiąt są układy: oddechowy, pokarmowy, moczopłciowy oraz pępek i skóra. Posocznicę wywołują najczęściej bakterie Gram-ujemne, a w szczególności *Escherichia coli*, ale również *Klebsiella spp.*, *Enterobacter spp.*, *Salmonella spp.*, *Proteus spp.*, *Actinobacillus spp.*, *Pseudomonas spp.*, natomiast w grupie bakterii Gram-dodatnich dominują *Streptococcus spp.*, *Enterococcus spp.* oraz *Staphylococcus*. Ponieważ patogeny przemieszczają się we krwi, zakażenie dotyczy wielu na-

rzędów, a zmiany patologiczne często dotyczą stawów (stąd druga nazwa kulawka). Leczenie należy wdrożyć natychmiast. W skrajnych przypadkach dochodzi do niewydolności wielu układów (krążenia, oddechowego, moczowego), zaburzeń metabolicznych, zaburzeń ze strony układu nerwowego i wątroby, a w efekcie śmierci. Większe szanse na sukces leczniczy mają źrebięta, u których jeszcze nie doszło do zmian w stawach. Podaje się różne antybiotyki o szerokim spektrum działania oraz stosuje leczenie objawowe. Objawy widoczne dla hodowcy to podwyższona temperatura ciała, do 39,2°C, lub obniżona, poniżej 37,2°C, tętno ponad 120/min, częstość oddechów ponad 30/min. Ostateczne potwierdzenie zakażenia uzyskujemy na podstawie wyników badania krwi.

Źródła: M. Tischner „Zaburzenia zdrowia i pierwsza pomoc źrebiętom w okresie neonatalnym” (1995); G. Cholewiński „Konflikt serologiczny u koni” (1982); K. Dembek, K. Zalewski „Posocznica u źrebiąt” (Życie weterynaryjne 2014); N. Siwińska, A. Żak, A. Niedźwiedz, M. Przewoźny „Zakażenie *Rhodococcus equi* u źrebiąt – opis przypadku (2016); „Najpowszechniejsze choroby okresu źrebięcego” (2019) Hodowca i Jeździec na podstawie opracowania lek. wet. Agaty Wolskiej; Okres okołoporodowy, 2019 Hodowca i Jeździec; P. M. McCUE* and R. A. FERRIS (2012), Parturition, dystocia and foal survival: A retrospective study of 1047 births

System chowu trzody chlewnej na zewnątrz może być ciekawą alternatywą dla tradycyjnych metod hodowli.

Świnie na wybiegu

Tradycyjne metody produkcji zwierzęcej coraz częściej poddawane są krytyce ze względu na ich wpływ na środowisko i dobrostan zwierząt. Na szczęście, istnieje wiele innowacyjnych metod, które mogą zrewolucjonizować ten sektor.

ANETTA ZOŃ, ZODR Oddział w Koszalinie

Alternatywne kierunki produkcji zwierzęcej to przyszłość rolnictwa. Oferują one wiele korzyści zarówno dla konsumentów, jak i dla środowiska. Chociaż wiąże się z nimi wiele wyzwań, warto wspierać rozwój tego sektora.

Co, jeśli nie produkcja konwencjonalna?

Alternatywne kierunki produkcji zwierzęcej różnią się od konwencjonalnych metod pod kątem:

✓ dobrostanu zwierząt – kładzie się tu większy nacisk na zapewnienie zwierzętom komfortowych warunków życia, odpowiedniej diety i możliwości naturalnych zachowań;

✓ wpływu na środowisko – minimalizacja emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia wody i stosowanie naturalnych nawozów;
 ✓ jakości produktów – produkcja żywności o wyższej wartości odżywczej i lepszym smaku.

Alternatywnymi kierunkami można nazwać hodowlę ekologiczną, pastwiskową czy ras starych i przystosowanych do występujących warunków środowiskowych.

Dlaczego warto rozważyć alternatywne kierunki?

✓ Zdrowsza żywność – produkty pochodzące z takich gospodarstw są często bogatsze w składniki odżywcze i mają lepszy smak.

✓ Mniejszy wpływ na środowisko – alternatywne metody produkcji przyczyniają się do ochrony klimatu i bioróżnorodności.

✓ Wyższa jakość życia zwierząt – zwierzęta hodowane w lepszych warunkach są zdrowsze, mniej podatne na choroby.

✓ Wsparcie lokalnych producentów – wybierając produkty z małych gospodarstw wspieramy rozwój lokalnej społeczności.

Chów trzody chlewnej na zewnątrz

Dobrym przykładem jest system chowu trzody chlewnej na zewnątrz. Kluczowe zalety chowu na wolnym wybiegu:

- ✓ zdrowotność:
  - mniejsza podatność na choroby – świnie mają większą przestrzeń do ruchu, co wzmacnia ich układ odpornościowy;
  - lepsza jakość powietrza – świeże powietrze i brak zagęszczenia zwierząt minimalizują ryzyko chorób układu oddechowego;
  - naturalne zachowania – zwierzęta mają możliwość ekspresji naturalnych zachowań (np. rycie), co korzystnie wpływa na ich zdrowie psychiczne;
- ✓ płodność: lepszy stan reprodukcyjny loch – mniejszy stres i lepsze warunki bytowe przekładają się na wyższą płodność;
- ✓ pokrój:
  - zdrowsze stawy i kości – ruch na świeżym powietrzu wzmacnia układ ruchu;
  - lepsza jakość mięsa – możliwość naturalnego żerowania wpływa na smak i jakość mięsa;

- ✓ ekonomia: niższe koszty inwestycyjne – budki i szafasy są tańsze w budowie niż tradycyjne chlewnie;
- ✓ dobrostan zwierząt: większa swoboda ruchu – zwierzęta mają więcej przestrzeni do eksploracji i zabawy;
- ✓ ochrona środowiska: naturalne nawożenie – obornik wzbogaca glebę, przyczyniając się do jej poprawy.

Chów na zewnątrz – potencjalne wyzwania

1. Warunki klimatyczne: w Polsce zimy są surowe, dlatego ważne jest zapewnienie zwierzętom odpowiedniego schronienia i wystarczającej ilości słomy.
2. Pracochłonność – obsługa zwierząt na zewnątrz wymaga więcej pracy niż w chlewni.
3. Bioasekuracja – należy zadbać o odpowiednią ochronę przed chorobami, zwłaszcza w przypadku kontaktu ze zwierzętami dzikimi.

4. Kradzieże – ryzyko kradzieży zwierząt jest większe niż w przypadku chowu w zamkniętych pomieszczeniach.

5. Drapieżniki – w zależności od regionu – mogą stanowić zagrożenie dla zwierząt.

Chów na zewnątrz to ciekawa alternatywa dla tradycyjnego, okólnikowego chowu w chlewni. Oferuje wiele korzyści zarówno dla zwierząt, jak i dla środowiska. Jednakże wymaga odpowiedniego przygotowania i dostosowania do lokalnych warunków.

Aby podjąć decyzję o wyborze odpowiedniego systemu chowu, warto skonsultować się z weterynarzem, który pomoże w opracowaniu planu profilaktyki zdrowotnej i zapewnienia odpowiednich warunków bytowych dla zwierząt. Z kolei doradca rolniczy doradzi w kwestiach związanych z żywieniem, zarządzaniem gospodarstwem i ekonomią produkcji. Warto także po-

rozmawiać z innymi rolnikami, którzy już stosują chów na wolnym wybiegu.

Przed podjęciem decyzji...

System chowu trzody chlewnej na zewnątrz z pewnością ma wiele zalet, ale jego wdrożenie w polskich warunkach wymaga dokładnej analizy i odpowiedniego przygotowania. Przed podjęciem decyzji o inwestycji warto rozważyć następujące aspekty:

- ✓ wielkość gospodarstwa – system ten może być bardziej odpowiedni dla mniejszych gospodarstw;
- ✓ dostępność pasz – należy zapewnić stały dostęp do wysokiej jakości pasz;
- ✓ dostępność siły roboczej – system ten wymaga większego zaangażowania pracy ręcznej niż tradycyjne chlewnie;
- ✓ wsparcie doradcze – konieczna jest konsultacja z weterynarzem, doradcą rolniczym oraz specjalistami w dziedzinie dobrostanu zwierząt.

Szczepionki przeciwko chorobie niebieskiego języka

20 lutego Europejska Agencja Leków wydała pozwolenia na dopuszczenie do obrotu dwóch immunologicznych weterynaryjnych produktów leczniczych służących do uodparniania zwierząt przeciwko chorobie niebieskiego języka serotyp 3 (BTV-3) na podstawie art. 25 rozporządzenia PE i R (UE) 2019/6 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych i uchylającego dyrektywę 2001/82/WE. Produkty dopuszczone to:

- **Bluevac 3**, roztwór do iniekcji, podmiot odpowiedzialny: CZ Vaccines S.A.U. (<https://medicines.health.europa.eu/veterinary/en/600001880861>);
- **Syvazul BTV 3**, roztwór do iniekcji, inaktywowana szczepionka dla owiec w kierunku choroby niebieskiego języka serotyp 3, podmiot odpowiedzialny: Laboratorios Syva S.A. (<https://medicines.health.europa.eu/veterinary/en/600001880862>).

Powyższe informacje dostępne są w Unijnej Bazie Danych Weterynaryjnych Produktów Leczniczych - UPD (<https://medicines.health.europa.eu/veterinary/pl>). W celu uzyskania informacji dotyczących dostępności w Polsce ww. immunologicznych weterynaryjnych produktów leczniczych należy kontaktować się bezpośrednio z hurtowniami farmaceutycznymi weterynaryjnych produktów leczniczych: <https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/listy-podmiotow>

Źródło: www.wetgiw.gov.pl

Dopłaty do buhajów

Do 30 listopada hodowcy bydła mięsnego mogą się ubiegać o dopłaty do zakupu czystorasowych byków.

Z dofinansowania może skorzystać rolnik wpisany do ewidencji producentów, który prowadzi działalność jako mikro-, mały albo średni przedsiębiorca. By wsparcie mogło być przyznane, wymaga się udokumentowania zakupu przynajmniej jednego buhaja:

- w latach 2024-2025;
- rasy mięsnej;
- starszego niż 13 miesięcy;
- ze świadectwem zootechnicznym.

Wysokość pomocy stanowi iloczyn kwoty 5 tys. zł i liczby kupionych byków, z tym, że nie może być ich więcej niż wynik otrzymany z podzielenia średniej liczby krów w gospodarstwie (w roku poprzedzającym zakup buhaja) przez 15. Wsparcie, na które przeznaczonych zostało 5 mln zł, ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie.

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.

Nowa era w produkcji mleka

Współczesne rolnictwo dynamicznie ewoluje, a jednym z najbardziej innowacyjnych kierunków rozwoju jest robotyzacja doju krów mlecznych. Automatyzacja tego procesu nie tylko zmniejsza nakład pracy ludzkiej, ale także podnosi wydajność i jakość produkcji mleka, poprawiając dobrostan zwierząt. To przełomowe podejście zmienia oblicze gospodarstw mlecznych na całym świecie, dostosowując je do wymagań nowoczesnej produkcji rolniczej.

KLAUDIA JĄCZKOWSKA, PZDR w Koszalinie

Systemy wizyjne i czujniki

Jednym z fundamentów działania robotów udojowych są systemy wizyjne i czujniki. Umożliwiają one precyzyjne lokalizowanie strzyków, co pozwala na szybkie i dokładne przyłączenie kubków udojowych. Kamery 3D oraz czujniki laserowe analizują pozycję i ruchy krowy w czasie rzeczywistym. Systemy te dostosowują się do indywidualnych cech anatomicznych każdej krowy, co minimalizuje ryzyko błędnego podłączenia i zapewnia delikatne traktowanie zwierzęcia. W połączeniu z czujnikami dotykowymi, technologia ta pozwala na automatyczne wykrywanie nieprawidłowości w strukturze strzyków lub stanów zapalnych, co przyczynia się do wczesnego wykrywania problemów zdrowotnych.

Mechanizmy podłączania strzyków

Kolejnym kluczowym elementem są mechanizmy podłączania strzyków. Ramiona robotów, wyposażone w precyzyjne siłowniki pneumatyczne lub

hydrauliczne, automatycznie prowadzą kubki udojowe do strzyków. Dzięki zastosowaniu algorytmów uczenia maszynowego, roboty te „uczą się” optymalnych trajektorii ruchu, co pozwala na skrócenie czasu doju i zmniejszenie stresu zwierzęcia. Dodatkowo, specjalne czujniki monitorują siłę ssania i przepływ mleka, dostosowując parametry do indywidualnych potrzeb każdej krowy.

Identyfikatory RFID

Systemy identyfikacji zwierząt odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu stadem. Krowy są rozpoznawane przy pomocy identyfikatorów RFID (ang. Radio-Frequency Identification, czyli identyfikacja za pomocą fal radiowych). RFID to technologia umożliwiająca bezprzewodowe przesyłanie danych w celu identyfikacji i śledzenia obiektów. System automatycznie odczytuje dane o zwierzęciu, w tym historię doju, parametry zdrowotne oraz indywidualne preferencje. Umożliwia to personalizację procesu doju oraz skuteczne monitorowanie zdrowia każdego osobnika.

Systemy kierowania ruchem

W celu zorganizowania ruchu krów w gospodarstwie stosuje się systemy kierowania ruchem zwierząt, takie jak bramki selekcyjne oraz inteligentne ogrodzenia. Systemy te pozwalają na kontrolowanie, które krowy mają dostęp do robota udojowego w danym momencie, co pomaga w utrzymaniu płynności procesu doju i zapobiega powstawaniu kolejek. Bramki selekcyjne mogą automatycznie kierować krowy do różnych stref w oborze, w zależności od ich potrzeb, takich jak dojenie, odpoczynek czy karmienie.

Krowy są często motywowane do wejścia do robota poprzez nagrody w postaci paszy podawanej podczas doju. To proste, ale skuteczne podejście sprawia, że zwierzęta chętnie korzystają z robotów, co z kolei poprawia efektywność gospodarstwa. Dodatkowo, dobrze zaprojektowane systemy zarządzania ruchem minimalizują stres u zwierząt, co korzystnie wpływa na ich zdrowie i wydajność mleczną.

Rola AI

Sztuczna inteligencja (AI) odgrywa coraz większą rolę w automatyzacji doju. Algorytmy uczenia maszynowego monitorują parametry zdrowotne krów, takie jak temperatura, przewodnictwo elektryczne mleka (wskazujące na mastitis). Analizują także wydajność doju.

Dzięki AI możliwe jest przewidywanie potencjalnych problemów zdrowotnych na wczesnym etapie oraz optymalizacja harmonogramu doju,

co przekłada się na wyższą wydajność i lepsze zdrowie zwierząt. Dodatkowo, zaawansowane systemy monitorujące umożliwiają wykrywanie rui oraz ciąży u krów. Czujniki analizują zmiany w zachowaniu, aktywności fizycznej oraz parametrach biologicznych, co pozwala na szybkie i precyzyjne określenie momentu optymalnego do inseminacji lub potwierdzenie ciąży. To znacząco poprawia efektywność rozrodu w stadzie.

Internet Rzeczy (IoT)

Nieodłącznym elementem nowoczesnych systemów doju jest Internet Rzeczy (IoT). Umożliwia on zdalne monitorowanie i zarządzanie procesem doju za pomocą aplikacji mobilnych lub komputerowych. Rolnicy mogą na bieżąco sprawdzać parametry pracy robotów, kontrolować stan zdrowia krów oraz reagować na wszelkie nieprawidłowości, bez konieczności fizycznej obecności w oborze. Mówiąc prościej – Internet Rzeczy to sieć połączonych ze sobą urządzeń, które mogą „rozmawiać” ze sobą i wymieniać się danymi. W przypadku gospodarstw mlecznych oznacza to, że roboty udojowe, czujniki monitorujące zdrowie krów, a nawet systemy wentylacji i oświetlenia mogą współpracować, dostarczając rolnikowi aktualnych informacji. To tak, jakby mieć inteligentnego asystenta, który cały czas czuwa nad gospodarstwem i natychmiast informuje o wszystkim, co wymaga uwagi.

Korzyści z robotyzacji doju

Robotyzacja doju przynosi liczne korzyści. Przede wszystkim pozwala na zwiększenie wydajności, umożliwiając więcej doju na dzień, bez konieczności ciągłej obecności człowieka. Poprawia również dobrostan zwierząt, ponieważ krowy mogą być dojone według swoich naturalnych potrzeb, co zmniejsza stres i ryzyko wystąpienia chorób. Lepsza kontrola jakości mleka oraz ciągły monitoring parametrów zdrowotnych pozwalają na szybką reakcję w przypadku wykrycia problemów. Dodatkowo automatyzacja doju oznacza oszczędność czasu i pracy, co pozwala rolnikom skupić się na innych aspektach zarządzania gospodarstwem.

Wyzwania i perspektywy

Pomimo wielu zalet, robotyzacja doju wiąże się z wysokimi kosztami początkowymi i koniecznością szkolenia personelu. Integracja nowych technologii może również wymagać modyfikacji infrastruktury gospodarstwa. Niemniej jednak rozwój technologii, spadek cen sprzętu oraz wzrost świadomości korzyści długoterminowych sprawiają, że przyszłość robotyzacji w rolnictwie mlecznym wydaje się obiecująca.

W erze cyfrowej automatyzacja doju to nie tylko trend, ale konieczność, która może zrewolucjonizować produkcję mleka na całym świecie. Dzięki zaawansowanym technologiom rolnicy mogą nie tylko zwiększyć wydajność swoich gospodarstw, ale także poprawić jakość życia zarówno ludzi, jak i zwierząt.

XXXVII Barzkowickie Targi Rolne

AGRO POMERANIA

12-14 września 2025 r.

Wielkanocne smakowitości

Wielkanocny stół mieni się kolorami: barwne pisanki, różowa szynka, czerwień ćwikły i biel chrzanu przeplatają się z malowanymi mazurkami i lukrowanymi babami. Pomędzy nimi nie zapomnijmy postawić wazonu z kwiatami i przyozdobić stołu zielenią – samodzielnie wyhodowaną rzeżuchą.

EWELINA PAWŁOWICZ, ZODR w Barzkowicach

BABKA DROŻDZOWA

50 dag mąki, 4 dag drożdży, 15 dag cukru, 10 dag masła, opakowanie cukru wanilinowego, skórka otarta z cytryny, jajko, sól, tłuszcz, bułka tarta do formy, ½ szklanki ciepłego mleka, 1 żółtko

Drożdże zetrzeć z łyżką cukru, łyżką mąki i ½ szklanki ciepłego mleka. Kiedy wyrosną, połączyć z żółtkiem, resztą cukru, mleka, mąki, cukrem wanilinowym. Wyrobić mikserem, wlać stopione masło i wymieszać. Nakryć i odstawić do wyrośnięcia. Piec ok. 50 minut w natłuszczonej, posypanej bułką formie w temp. 180°C.

JAJA PO SZLACHECKU

4 jaja na twardo, 5 dag pasztetu z drobiu, kilka pieczarek, łyżka tłuszczu, 2-3 łyżki kukurydzy z puszki, 2-3 łyżki fasoli konserwowej, ugotowana marchew, 2 ugotowane ziemniaki, ogórek kwaszony, 2 łyżki majonezu, 2 łyżki ketchupu, sól, pieprz, sałata

Jajka przekroić na pół, wyjąć żółtka, przetrzeć je przez sito. Pieczarki drobno pokroić, usmażyć, wystudzić. Połączyć z pasztetem i żółtkami, doprawić. Napełnić białka. Marchew, ziemniaki i ogórki pokroić w kostkę, połączyć z kukurydzą, fasolką i majonezem, doprawić. Napełnione jaja ułożyć na listkach sałaty, na wierzch każdego położyć po łyżeczce masy, polać ketchupem.

PIECZONA SZYNKA

1,5 kg szynki wieprzowej ze skórą, 3 łyżki soli, 2 ząbki czosnku, łyżka majeranku, 2 łyżki mieszanki przyprawowej

Mięso umyć i osuszyć, skórę naciąć w dużą kratkę. Sól wymieszać z rozgniecionym czosnkiem, natrzeć mięso. Posypać mieszanką przypraw oraz majerankiem, owinąć folią aluminiową lub włożyć do kamionkowego garnka. Wstawić do lodówki na dwa dni. Szynkę obwiązać wyparzoną sznurkiem (jak baleron), włożyć do foliowego „piekarnika”, związać końce i piec 1,5 godziny w temperaturze 190°C. Pieczeń podawać na gorąco lub na zimno. Tak samo można również najpierw zamarynować i potem upiec w folii schab karkowy lub środkowy.

SOS WIELKANOCNY

3 jajka na twardo, sok z jednej cytryny, 250 ml gęstej śmietany, łyżeczka startej cebuli, łyżka startego chrzanu, po 2 łyżki posiekanego szczypiorku i koperku, sól, cukier puder

Ugotowane na twardo jajka obrać. Białka posiekać, żółtka przetrzeć przez sito, wymieszać z sokiem z cytryny. Do żółtek wlać śmietanę, wymieszać, dodać zieleninę, cebulę, chrzan, posiekane białka. Doprawić do smaku solą i cukrem pudrem, dokładnie wymieszać. Zostawić na kilka godzin w lodówce. Podawać do zimnych mięs, wędlin, jaj.

SOS TATARSKI

mały słoik majonezu, 1 jajko, po łyżce posiekanych marynowanych grzybków i korniszonów, łyżka szczypiorku, łyżka śmietany, sól, cukier puder

Białko posiekać, żółtko przetrzeć przez sito. Majonez wymieszać ze śmietaną, dodać żółtko i pozostałe składniki, wymieszać. Sos doprawić do smaku solą i cukrem. Schłodzić w lodówce.

ŻUREK WIELKANOCNY Z KIEŁBASĄ

0,7 l kiszonego żuru, 2 marchewki, 2 małe pietruszki, kawałek selera, cebula, 2-3 suszone grzyby, 1 l wody, 2 listki laurowe, 3 ziarna ziela angielskiego, 2 ząbki czosnku, 1 łyżeczka majeranku, 50 g wędzonego boczku, 500 g białej kiełbasy, 200 ml śmietany, sól, świeży starty chrzan

Oczyścić i pokroić warzywa, umyć i namoczyć grzyby, włożyć wszystko do wody i gotować pod przykryciem przez pół godziny. Usunąć warzywa, pokroić grzyby. Kiełbasę nakłuć w kilku miejscach i z boczkiem dodać do wywaru. Gotować pół godziny. Wyjąć i pokroić kiełbasę w plastry, a boczek w kostkę. Do wywaru wlać żur, dodać przyprawy i grzyby. Zagotować, podprawić śmietaną. Włożyć kiełbasę i boczek. Do talerzy włożyć ćwiartki jajek i odrobinę chrzanu.

Źródło: E. Fryś, A. Iracka, M. Pokropek: „Sztuka ludowa w Polsce”. Wydawnictwo Arkady, Warszawa 1988; H. Szymanderska: „Polskie tradycje świąteczne”. Wydawnictwo „Świat Książki”, Warszawa 2003.

Rękodzieło to sztuka tworzenia przedmiotów użytkowych i dekoracyjnych przy użyciu tradycyjnych technik, często przekazywanych z pokolenia na pokolenie.

Tradycje rękodzielnicze sięgają czasów prehistorycznych, kiedy to ludzie wytwarzali narzędzia, odzież czy ozdoby z dostępnych w ich otoczeniu surowców. Z biegiem czasu techniki rzemieślnicze ulegały udoskonaleniu, a wiele z nich stało się charakterystycznym elementem danej społeczności. Rękodzieło było nieodłączną częścią życia codziennego, a także ważnym aspektem obrzędów i świąt.

W średniowieczu powstały cechy rzemieślnicze, które miały na celu zachowanie wysokiej jakości wytwarzanych przedmiotów i kształcenie kolejnych pokoleń rzemieślników. Współcześnie, choć rękodzieło w dużej mierze zostało zastąpione przez produkcję masową, nadal odgrywa istotną rolę w ochronie tradycji i promowaniu lokalnej kultury.

Najpopularniejsze rodzaje rękodzieła

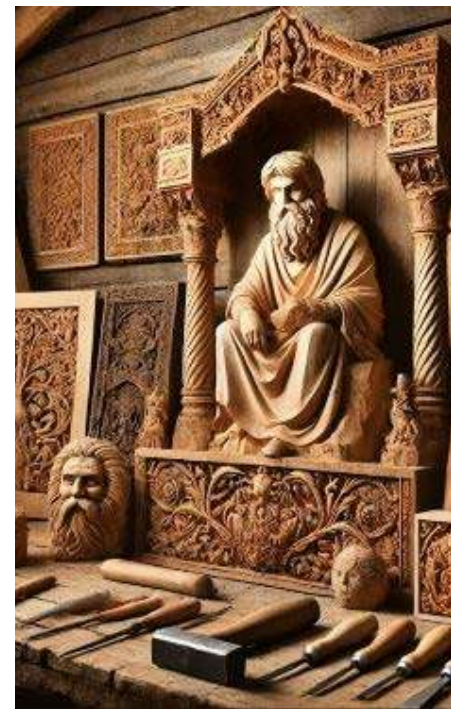
Rękodzieło przyjmuje różne formy, zależnie od regionu, dostępnych surowców oraz tradycji danej społeczności.

1 **Tkactwo i haft** to jedne z najstarszych technik rękodzielniczych, które rozwijały się na całym świecie. W Polsce szczególnie znane są hafty kaszubskie, łowickie czy kurpiowskie, które

wyróżniają się charakterystycznymi wzorami i kolorystyką.

2 **Ceramika i garncarstwo** to sztuka formowania i wypalania gliny, która od wieków służyła do wyrobu naczyń i ozdób. W Polsce popularne są np. ceramika bolesławiecka czy huculska. Każdy region ma swoje unikalne wzory i techniki zdobienia, które czynią te wyroby niepowtarzalnymi.

3 **Snycerstwo i rzeźbiarstwo w drewnie** jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych form rękodzieła, zwłaszcza w kulturach o bogatej tradycji ludowej. W Polsce podhalańscy rzeźbiarze tworzą niezwykle misternie zdobione meble, figury sakralne oraz dekoracje domów. Na całym świecie rzeźba drewniana pełni zarówno funkcje użytkowe, jak i artystyczne.

Tradycje rękodzielnicze

W wielu kulturach rękodzieło to nie tylko forma artystycznego wyrazu, ale także ważny element dziedzictwa kulturowego, który odzwierciedla historię, zwyczaje i tożsamość regionu. To sposób na promowanie lokalnej kultury i wspieranie małych przedsiębiorstw.

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

Wiele regionów organizuje festiwale i targi rzemiosła, podczas których można poznać tajniki tradycyjnych technik i zakupić unikalne, ręcznie wykonane przedmioty.

4 Plecionkarstwo to technika wyplatania koszy, mat czy kapeluszy z naturalnych materiałów, takich jak wiklina, słoma, trzcina czy bambus. Jest to rzemiosło znane w wielu regionach świata, od afrykańskich plecionek z rafii po polskie koszyki wiklinowe.

5 Kowalstwo i metaloplastyka artystyczne obejmuje wyrób ozdobnych krat, balustrad, okuć czy biżuterii z metalu. Tradycyjne techniki obróbki żelaza, miedzi czy srebra są nadal stosowane w różnych zakątkach świata, zwłaszcza w jubilerstwie i kowalstwie artystycznym.

6 Wyrób koronek i szydełkowanie to sztuka tworzenia misternych wzorów z nici. W Polsce znane są koronki koniakowskie i bobowskie, które wyróżniają się precyzją wykonania i bogactwem wzorów.

Mimo postępu technologicznego i rozwoju produkcji przemysłowej rękodzieło wciąż cieszy się dużym zainteresowaniem. W ostatnich latach nastąpił wzrost popularności produktów handmade (ręcznie robione), które są cennie za swoją unikalność, jakość i ekologiczne podejście do produkcji. Wiele osób chętnie wraca do tradycyjnych technik, ucząc się rzemiosła od starszych pokoleń lub korzystając z kursów i warsztatów.

Tradycje rękodzielnicze odgrywają istotną rolę w zachowaniu dziedzictwa kulturowego i tożsamości narodowej. Dzięki pasji i umiejętnościom rzemieślników, dawne techniki przetrwały do dziś, a rękodzieło wciąż znajduje swoje miejsce w nowoczesnym świecie. Niezależnie od regionu i formy, rękodzieło pozostaje symbolem ludzkiej kreatywności, cierpliwości i dbałości o detale.

Źródło: www.pl.wikipedia.org; www.nowawarszawa.pl
Zdjęcia : PIXABAY, wygenerowane przez AI

Zadbana zagroda – naszą wizytówką

Estetyka zagrody wiejskiej ma ogromne znaczenie dla jakości życia mieszkańców, atrakcyjności turystycznej oraz wizerunku całych regionów wiejskich. Dbanie o porządek, harmonię architektoniczną i zielone otoczenie przyczynia się do zwiększenia wartości nieruchomości, poprawy komfortu mieszkańców oraz podniesienia walorów krajobrazowych wsi.

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

1 ARCHITEKTURA I HARMONIA ZABUDOWY

Jednym z podstawowych elementów estetyzacji zagrody jest dbałość o wygląd budynków. Tradycyjna architektura wiejska, dostosowana do krajobrazu i lokalnej tradycji, pozwala na zachowanie spójności i unikalnego charakteru wsi.

- Materiały budowlane – drewno, kamień, cegła, dachówka ceramiczna, czyli elementy nawiązujące do lokalnych tradycji.
- Kolorystyka – naturalne odcienie (beże, brązy, zielenie), które harmonizują z otoczeniem.

- Stylowe ogrodzenia – drewniane płoty, kamienne murki lub żywopłoty zamiast betonowych barier.

2 ZIELEŃ I PRZESTRZEŃ OTWARTA

Roślinność wokół zagrody nie tylko poprawia estetykę, ale także wpływa na mikroklimat i jakość powietrza.

- Ogrody wiejskie – kwiatowe rabaty, ogródki warzywne, sady owocowe.
- Zadrzewienia i żywopłoty – tworzą naturalne osłony przeciwwiatrowe i zapewniają cień latem.
- Mała architektura – altany, pergole, drewniane ławki i ozdobne studnie dodają uroku i funkcjonalności przestrzeni.

3 ESTETYCZNE ZAGOSPODAROWANIE PODWÓRZA

- Czystość i porządek – usunięcie niepotrzebnych przedmiotów, estetyczne przechowywanie narzędzi rolniczych.
- Wybrukowane ścieżki i podjazdy – zamiast błotnistych dróg warto zastosować żwir, bruk czy płyty kamienne.
- Stylowe oświetlenie – latarnie solarne, lampy LED, lampiony zwiększające bezpieczeństwo i estetykę.

4 CO NAM DAJE ZADBANE OTOCZENIE?

- Poprawa jakości życia – mieszkańcy żyją w bardziej estetycznym i komfortowym otoczeniu.
- Zwiększenie wartości nieruchomości – zadbane zagroda może być bardziej atrakcyjna na rynku nieruchomości.
- Rozwój agroturystyki – estetyczne gospodarstwa przyciągają turystów i potencjalnych klientów.
- Korzyści ekologiczne – więcej zieleni to lepsza retencja wody, poprawa jakości powietrza i ochrona bioróżnorodności.
- Budowanie tożsamości lokalnej – zachowanie tradycyjnych wzorców architektonicznych i krajobrazowych.

5 JAK ZACZAĆ?

Estetyzacja zagrody wiejskiej to nie tylko kwestia wyglądu, ale także jakości życia mieszkańców, wartości nieruchomości i ochrony krajobrazu. Wprowadzając zmiany, można stworzyć przestrzeń przyjazną dla ludzi i środowiska, która jednocześnie zachowa tradycyjny charakter wsi. Dzięki harmonijnej architekturze, zieleni i dbałości o detale każda zagroda może stać się wzorem nowoczesnej i atrakcyjnej przestrzeni wiejskiej.

1. Planowanie – stworzenie projektu estetyzacji i rozplanowanie przestrzeni.
2. Stopniowa modernizacja – wdrażanie zmian etapami, zaczynając od podstaw, jak porządek i roślinność.
3. Współpraca z lokalnymi rzemieślnikami – korzystanie z tradycyjnych technik budowlanych i ozdobnych.
4. Uczestnictwo w programach wsparcia – niektóre gminy oferują dofinansowanie na modernizację przestrzeni wiejskiej

Źródło: www.stiga.pl/blog/; nikidw.edu.pl

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
	1 ZI/PO	2 PO	3 PO	00-02 02-24 PO/WO 	5 WO I Kwadra	00-07 07-24 WO/OG 5.58-19.19
7 OG	00-16 16-24 OG/ZI	9 ZI	10 ZI Od 16.00	00-03 03-24 ZI/PO Do 4.00	12 PO 5.43-19.31	00-16 16-24 PO/WO Od 19.00 ○ PEŁNIA
14 WO	15 WO	00-05 05-24 WO/OG ○ PEŁNIA	17 OG 	00-16 16-24 OG/ZI Od 9.00 do 21.00	19 ZI	20 ZI 5.27-19.43
00-01 01-24 ZI/PO III Kwadra	22 PO	00-07 07-24 PO/WO	24 WO Od 22.00	00-09 09-24 WO/OG Do 10.00	26 OG	00-09 09-24 OG/ZI ● NÓW Od 12.00 5.13-19.55
28 ZI	00-09 09-24 ZI/PO	30 PO	Kwiecień 2025			

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
Maj 2025			00-08 08-24 PO/WO	2 WO	00-14 14-24 WO/OG	4 OG I Kwadra 4.59-20.07
00-22 22-24 OG/ZI	6 ZI	7 ZI Od 20.00	00-19 09-24 ZI/PO Do 8.00	9 PO	00-22 22-24 PO/WO Od 21.00	11 WO Do 9.00 4.47-20.19
12 WO ○ PEŁNIA	00-11 11-24 WO/OG	14 OG	00-21 21-24 OG/ZI	16 ZI	17 ZI	00-08 08-24 ZI/PO 4.36-20.30
19 PO	00-14 14-24 PO/WO III Kwadra	21 WO	00-18 18-24 WO/OG Od 4.00 do 16.00	23 OG	00-20 20-24 OG/ZI	25 ZI 4.27-20.39
00-19 19-24 ZI/PO	27 PO ● NÓW	00-21 21-24 PO/WO	29 WO	00-22 22-24 WO/OG	31 OG	

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◐ I KWADRA ○ PEŁNIA
◑ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc korzeń
kwiat liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.
Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykorcia, mar-

chew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych stonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalfajor.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioty: (ogień OG) (ziemia ZI) (powietrze PO) (woda WO)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

- Początek sadzenia

- Koniec sadzenia

Godziny: „od - do” prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie
Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2025, działkowiec

Ubezpieczenie upraw

Rolnicy otrzymujący dopłaty bezpośrednie, zgodnie z prawem, muszą ubezpieczyć przynajmniej połowę powierzchni upraw rolnych dotowanych od przynajmniej jednego ryzyka obowiązkowego: gradu, przymrozków wiosennych, ujemnych skutków przezimowania, powodzi czy suszy

MACIEJ KOPEĆ, PZDR w Gryficach

Rolnik, który nie spełni obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, tj. ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw, może zostać ukarany za niespełnienie tego obowiązku i zobowiązany do wniesienia opłaty obowiązkowej. Jej wysokość w każdym roku kalendarzowym stanowi równowartość w złotych 2 euro od 1 ha (ustalona przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski według tabeli kursów nr 1 w roku kontroli). Opłata za niespełnienie tego obowiązku jest wnoszona na rzecz gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika.

Powyższe sankcje nie mogą jednak być stosowane w przypadku, gdy rolnik nie zawrze umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu pisemnej odmowy przez co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat.

Poziom dopłat

Poziom dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczeń z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia został określony w wysokości:

- 65% składki do 1 ha upraw rolnych,
- 65% składki do 1 szt. zwierzęcia gospodarskiego.

Dla kogo przeznaczone są ubezpieczenia dotowane?

- Dla rolników – tzw. osób fizycznych.
- Dla osób prawnych (np. spółek z o.o.).
- Dla jednostek, które nie posiadają osobowości prawnej (np. stowarzyszeń).

Zakres ochrony ubezpieczeniowej

Uprawy polowe objęte ubezpieczeniem dotowanym to: zboża, w tym gryka i kukurydza, rzepak i rzepik, słonecznik, facelia, gorczyca, len, konopie włókniste, chmiel, tytoń, ziemniaki, buraki cukrowe, bobowate grubonasienne (rośliny strączkowe), w tym soja, bobowate drobnonasienne, rośliny zielarskie.

Uprawy warzyw i owoców objęte ubezpieczeniem dotowanym to: owoce drzew i krzewów owocowych, drzewa i krzewy owocowe, truskawki – nasadzenia i owoce, warzywa gruntowe.

Uwaga: Umowa ubezpieczenia obejmuje plon główny.

Produkcja zwierzęca objęta ochroną: bydło, konie, owce, kozy, drób, świnie.

W jakich przypadkach zostanie wypłacone odszkodowanie?

- Obowiązkowe dotowane umowy ubezpieczenia w przypadku upraw po-

lowych, warzyw i owoców obejmują następujące zdarzenia losowe: grad, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, powódź, susza.

- Dobrowolne dotowane umowy ubezpieczenia w przypadku upraw polowych, warzyw i owoców obejmują następujące zdarzenia losowe: huragan, deszcz nawalny, uderzenie pioruna, obsunięcie się ziemi, lawina.

- Dobrowolne dotowane ubezpieczenia produkcji zwierzęcej obejmują następujące zdarzenia losowe: huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, uderzenie pioruna, obsunięcie się ziemi, lawina, ubój z konieczności.

Pobranie składek na ubezpieczenie z dopłat bezpośrednich

- Na wniosek rolnika ARiMR może z dopłat bezpośrednich przekazywać środki na rzecz towarzystw ubezpieczeniowych. Składka ubezpieczenia zostanie opłacona ze środków pochodzących z należnych rolnikowi płatności bezpośrednich. W praktyce oznacza to, że o tę kwotę zostanie pomniejszony przelew z tytułu przyznanych płatności bezpośrednich, ewentualnie przelew z tytułu zaliczki (w przypadku ich wypłat).

- Te środki będą pokrywały składkę, jaką rolnik ma do zapłacenia w określonym towarzystwie, związaną z ubezpieczeniami. Będzie musiał wykazać się umową z towarzystwem ubezpieczeń i złożyć stosowny wniosek, który będzie załącznikiem do wniosku.

Źródło: MRIRW

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 6.03.2025 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	195,00	178,50	-	209,50	-	194,33	178,50	209,50
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	302,76	301,00	337,85	319,14	315,40	346,50	320,44	301,00	346,50
Korn-Kali 40	dt	152,54	-	155,57	152,82	152,30	161,50	154,94	152,30	161,50
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	195,00	178,00	167,00	-	-	200,00	185,00	167,00	200,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	235,00	249,00	236,50	238,14	286,00	270,50	252,52	235,00	286,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	246,00	250,00	-	255,09	278,70	264,50	258,86	246,00	278,70
Polifoska 4-12-32	dt	-	-	273,00	-	-	-	273,00	273,00	273,00
Polifoska 6-20-30	dt	285,55	295,00	304,70	274,45	270,85	291,00	286,93	270,85	304,70
Polifoska 8-24-24	dt	260,00	276,00	315,00	275,90	-	294,00	284,18	260,00	315,00
RSM- wodny roztwór saletrzano-mocznikowy 32	l	1,71	1,85	1,55	1,77	2,50	1,73	1,85	1,55	2,50
Saletra amonowa 34	dt	184,35	193,00	183,30	207,39	202,20	197,67	194,65	183,30	207,39
Saletrzak/Salmag 28	dt	196,11	174,00	-	-	-	181,00	183,70	174,00	196,11
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	171,14	180,00	164,20	164,00	-	177,50	171,37	164,00	180,00
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	333,33	-	-	375,30	-	368,00	358,88	333,33	375,30
Sól potasowa 60	dt	170,22	171,00	166,30	164,09	175,05	179,65	171,05	164,09	179,65
Suprofos 25 (5-10-25)	dt	-	-	-	205,74	-	-	205,74	205,74	205,74
Agil-S 100 EC	l	-	130,00	-	106,90	122,00	-	119,63	106,90	130,00
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	105,00	97,20	101,10	97,20	105,00
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	-	-	140,00	-	114,00	88,00	140,00
Caryx 240 SL	l	152,00	124,00	-	156,04	163,00	140,00	147,01	124,00	163,00
CCC 720 SL	l	-	11,50	-	-	14,95	15,00	13,82	11,50	15,00
Cyperkill Max 500 EC	l	231,48	-	-	272,00	235,00	234,00	243,12	231,48	272,00
Decis Mega 50 EW	l	-	187,00	185,00	121,60	185,00	190,00	173,72	121,60	190,00
Delan 700 WG	kg	-	269,00	-	-	211,00	-	240,00	211,00	269,00
Delmetros 100 SC	l	185,15	165,00	-	205,03	191,00	170,00	183,24	165,00	205,03
Dewrinol 450 SC	l	60,00	78,00	-	-	68,00	-	68,67	60,00	78,00
Goal 480 SC	l	-	356,00	-	-	360,00	-	358,00	356,00	360,00
Huzar Active Plus	l	-	-	-	-	156,50	140,00	148,25	140,00	156,50
Inazuma 130 WG	kg	-	220,00	270,00	274,55	266,00	265,50	259,21	220,00	274,55
Karate Zeon 050 CS	l	-	139,00	-	173,65	165,00	161,00	159,66	139,00	173,65
Lancet Plus 125 WG	kg	-	737,50	750,00	830,00	786,00	756,00	771,90	737,50	830,00
Mondatak 450 EC	l	-	-	72,00	-	60,60	-	66,30	60,60	72,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno

Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez

Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard

Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz

Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień

Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

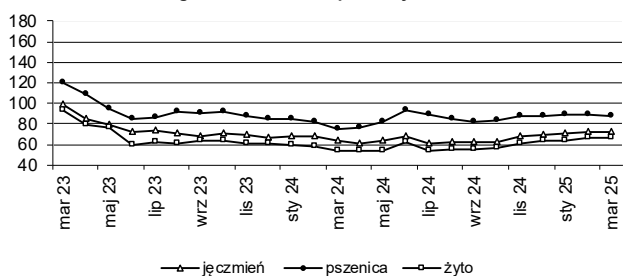
Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	95,00	110,00	100,00	-	-	-	101,67	95,00	110,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	75,00	76,00	74,00	-	-	69,17	73,54	69,17	76,00
Kukurydza	dt	-	82,00	82,00	-	88,00	-	84,00	82,00	88,00
Łubin słodki	dt	-	105,00	105,00	-	115,00	104,00	107,25	104,00	115,00
Owies konsumpcyjny	dt	76,00	74,00	70,00	-	-	71,00	72,75	70,00	76,00
Owies paszowy	dt	76,00	69,00	-	-	76,25	60,00	70,31	60,00	76,25
Peluszka	dt	95,00	97,00	105,00	-	112,00	110,00	103,80	95,00	112,00
Pszonka konsumpcyjna	dt	89,17	87,25	85,50	86,00	89,50	88,75	87,69	85,50	89,50
Pszonka paszowa	dt	80,67	83,67	80,00	82,00	88,50	80,42	82,54	80,00	88,50
Pszonczyto	dt	72,83	76,83	72,67	72,50	78,83	73,17	74,47	72,50	78,83
Jałówki opasane (kl. E)	kg	10,75	-	11,00	12,00	-	12,00	11,44	10,75	12,00
Maciory i braki	kg	3,10	-	3,50	-	4,79	3,00	3,60	3,00	4,79
Mleko	l	2,15	-	1,63	2,52	2,10	2,04	2,09	1,63	2,52
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	10,50	-	13,00	13,90	-	13,00	12,60	10,50	13,90
Tuczniaki kl. I	kg	7,15	6,80	8,00	-	6,90	7,00	7,17	6,80	8,00

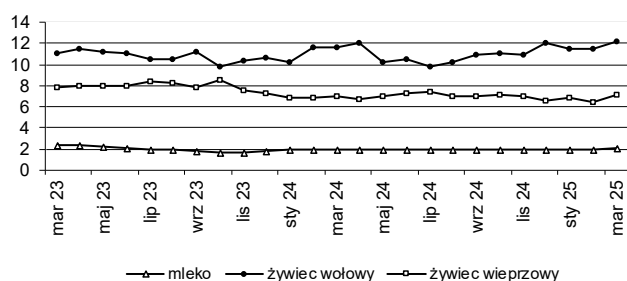
Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	292,00	300,00	-	-	296,00	292,00	300,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	260,00	-	-	310,00	285,00	260,00	310,00
Koncentrat KBW	dt	-	-	-	300,00	-	-	300,00	300,00	300,00
Mieszanka B	dt	-	-	186,00	-	-	250,00	218,00	186,00	250,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	390,00	250,00	-	315,00	300,75	248,00	390,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	357,00	-	-	270,00	296,33	262,00	357,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	340,00	-	-	338,00	329,33	310,00	340,00
Koncentrat PW	dt	-	260,00	355,00	255,00	-	329,50	299,88	255,00	355,00
Koncentrat T	dt	-	250,00	300,00	245,00	-	290,00	271,25	245,00	300,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	202,00	154,00	-	160,00	170,25	154,00	202,00
Mieszanka PP finisz	dt	-	157,00	173,00	-	-	155,00	161,67	155,00	173,00
Mieszanka PP grower	dt	-	192,50	200,00	155,00	-	178,00	181,38	155,00	200,00
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	275,00	-	-	277,50	260,83	230,00	277,50
Mieszanka PW	dt	-	201,00	227,00	197,00	-	227,80	213,20	197,00	227,80
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	245,00	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	162,00	-	-	160,00	161,00	160,00	162,00
Śruta kukurydziana	dt	-	116,00	-	180,00	172,00	150,00	154,50	116,00	180,00
Śruta sojowa	dt	-	-	320,00	-	-	315,00	317,50	315,00	320,00

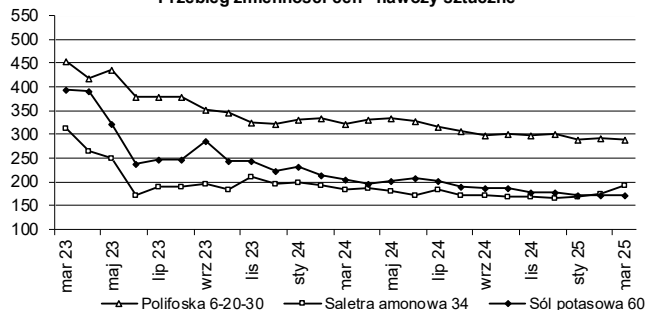
Przebieg zmienności cen - produkty roślinne

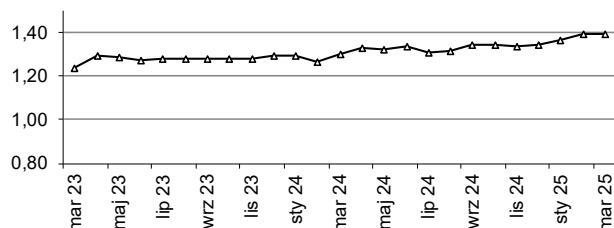
Przebieg zmienności cen - produkty zwierzęce

Przebieg zmienności cen - nawozy sztuczne

Przebieg zmienności cen - jaja kurze zł/szt.

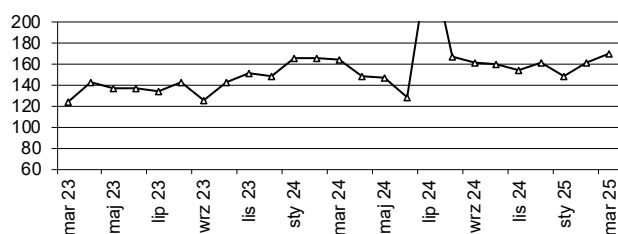
Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	1 200,00	1 200,00	875,00	-	-	1 091,67	875,00	1 200,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,38	1,50	1,43	1,27	1,35	1,38	1,39	1,27	1,50
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	7 000	-	6 275	7 500	-	6 925	6 275	7 500
Jęczmień	dt	-	85,00	-	79,50	-	-	82,25	79,50	85,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	7 000	-	5 625	8 000	-	6 875	5 625	8 000
Miód	l	47,67	41,67	43,75	43,33	45,83	46,00	44,71	41,67	47,67
Mleko kozie	l	-	10,00	11,50	-	13,00	-	11,50	10,00	13,00
Obornik	t	-	200,00	-	137,50	148,75	100,00	146,56	100,00	200,00
Obornik z fermi drobiu	t	-	100,00	100,00	-	100,00	-	100,00	100,00	100,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	-	350,00	300,00	-	-	325,00	300,00	350,00
Pszenica	dt	-	90,00	100,00	100,00	92,00	-	95,50	90,00	100,00
Pszenżyto	dt	-	90,00	90,00	81,00	-	-	87,00	81,00	90,00
Siano łąkowe prasowane	t	-	300,00	-	300,00	-	-	300,00	300,00	300,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	150,00	-	185,00	-	-	167,50	150,00	185,00
Żyto	dt	-	70,00	-	73,50	66,50	-	70,00	66,50	73,50
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	160,00	200,00	-	-	-	165,00	175,00	160,00	200,00

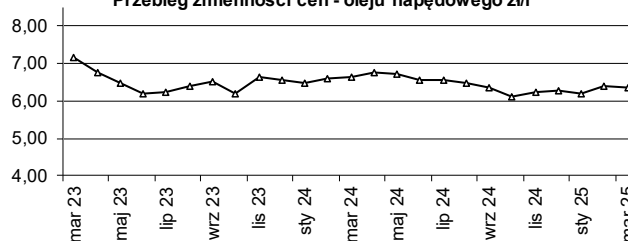
Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	150,00	150,00	133,33	123,00	150,00	145,22	123,00	165,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	-	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	265,00	150,00	170,00	200,00	212,50	200,00	199,58	150,00	265,00
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	25,00	-	32,50	30,00	-	29,38	25,00	32,50
Olej napędowy	l	6,41	6,28	6,43	6,31	6,22	6,44	6,35	6,22	6,44
Oprysk roślin	ha	100,00	85,00	100,00	86,67	119,73	98,33	98,29	85,00	119,73
Orka głęboka	ha	287,50	350,00	312,50	306,67	376,00	409,00	340,28	287,50	409,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	-	33,50	27,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	29,50	31,00	15,00	17,00	25,00	-	23,50	15,00	31,00
Rotrząsanie obornika z załadunkiem	t	225,00	40,00	217,00	-	60,00	44,00	117,20	40,00	225,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	-	223,33	200,00	250,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	252,50	260,00	262,50	300,00	285,00	301,33	276,89	252,50	301,33
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	210,00	187,50	183,33	277,47	235,00	219,72	183,33	277,47
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	150,00	160,00	156,67	222,00	274,50	185,53	150,00	274,50
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	130,00	180,00	178,33	235,00	140,00	175,56	130,00	235,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	175,00	150,00	200,00	234,00	228,00	201,17	150,00	234,00
Uprawa agregatem uprawowym	ha	222,50	190,00	212,50	223,33	220,67	206,67	212,61	190,00	223,33
Włókovanie	ha	-	100,00	110,00	120,00	-	140,00	117,50	100,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	150,00	-	100,00	150,00	-	133,33	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	250,00	-	135,00	195,00	130,00	177,50	130,00	250,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1400,00	900,00	-	-	1 150,00	900,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	476,67	435,00	537,50	510,00	420,00	500,00	479,86	420,00	537,50
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	360,00	400,00	462,50	475,00	407,50	558,00	443,83	360,00	558,00
Zbiór kukurydzy sieczkarnią połową	ha	-	-	-	400,00	825,00	-	612,50	400,00	825,00
Zbiór traw przyczepą samobierającą	ha	-	150,00	-	160,00	-	-	155,00	150,00	160,00

Przebieg zmienności cen - ziemniaki zł/dt

Przebieg zmienności cen - oleju napędowego zł/l

Uwaga: Opracowano na podstawie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

OGŁOSZENIA ROLNIKÓW

KUPNO

Ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy; siewnik do kukurydzy i rozsiewacz nawozu. Tel. 728 032 907.

Ciągnik Zetor Forterra, agregat uprawowy 3 m, formownica do redlin ziemniaków, sadzarka do ziemniaków talerzowa. Tel. 795 807 728.

Bizon Rekord, BS, Class, sortownik do ziemniaków, pług obrotowy Kverneland Famarol, siewnik zbożowy, agregat siewny, opryskiwacz ciągnany na kołach Pilmel. Tel. 790 318 118.

Rozsiewacz wapna rcw Unia Brzeg, dmuchawę do zboża ssąco-tłoczącą POM Augustów, przyczepę rolniczą. Tel. 511 924 809.

Czyszczalnia do zboża i nasion Petkus Rofama, Cz Major. Tel. 504 910 322.

SPRZEDAŻ

ROŚLINY

Łubin słodki żółty. Tel. 693 021 036.

Łubin, owies. Tel. 698 087 681.

ZWIERZĘTA

Drób, ryby, pszczoły. Resko, tel. 518 558 924.

MASZYNY I URZĄDZENIA

Ciągnik Ursus 1012, moc 100 KM, czerny, gruby dach, rok prod. 1990, za-
jąc-żółt działa, od nowości u rolnika.
Cena 38.000 zł. Tel. 724 592 147.

Ciągnik MF 5475 z turem. Tel. 693 429 270.

Ciągnik MF 5445. Tel. 693 429 270.

Kombajn ziemniaczany Anna. Tel. 693 021 036.

Bizon na części, silnik Leyland na części, silnik Leyland sprawny, na chodzie, heder z wózkiem Bizon, kontener 1,7 m³. Tel. 698 087 681.

Sortownik elektryczny do ziemniaków. Tel. 693 021 036.

Przyczepa HL 8011 8t, opryskiwacz, agregat uprawowo-siewny ARES z siewnikiem, rozsiewacz nawozów SULKI, kosiarka dyskowa, pług obrotowy. Tel. 693 429 270.

2 przyczepy 4-tonowe, silnik elektryczny 15 kW na wózku przenośnym, brony 5-polowe ciągnane, przetrząsaczo-zgrabiarka do siana, siewnik Poznaniak, kultywator, wał doglebowy, opielacz do ziemniaków. Tel. 666 395 108 (dzwonić wieczorem, po 20.00).

Kosiarka samojezdna z wyrzutem bocznym YTH150XP Husqvarna z przyczepką T-80013. Użytkowana ogrodniczo. Kosiarka- stan bardzo dobry, mało używana, garażowana, przyczepka – nowa. Cena do negocjacji. Tel. 513 062 877.

Wóz konny drabiniasty i skrzyniowy, na dwudziestkach. Tel. 666 395 108 (dzwonić wieczorem, po 20.00).

NIERUCHOMOŚCI

Ziemia rolna, ok 5 ha w gminie Radowo Małe, obręb Rogowo. Tanio. Tel. 601 731 037, 91 479 40 25

RÓŻNE

Naprawa pękniętych bloków silników spalinowych, pęknięcia płaszczy wodnych, dziury. Dojazd do klienta. Tel. 601 859 884.

Warunki prenumeraty

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty

1 egz. u doradcy - 40,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przysyłać na adres: redakcja@zodr.pl lub sekretariat.barzkowice@zodr.pl, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.

Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)

► Reklama w pełnym kolorze:

A4 - pierwsza emisja - 1 300 zł, kolejne - 1100 zł

A5 - pierwsza emisja - 650 zł, kolejne - 600 zł

Artykuł reklamowy A4 - 650 zł

Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 50 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ

Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 10. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie**) na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl

Redakcja: ZODR w Barzkowicach

73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 73, 479 40 41

[facebook.com/zodr.barzkowice](https://www.facebook.com/zodr.barzkowice)

e-mail: redakcja@zodr.pl

Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)

Milena Worach (skład, projekt okładki)

Druk: System-Graf Drukarnia Agencja Reklamowo-

Wydawnicza Janusz Laskowski, Zemborzycze

Tereszyńskie 73b, 20-515 Lublin, nakład 1250 egz.

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Grunwaldzka 36, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pomorskim
ul. Mieszka I 6a, 72-400 Kamień Pomorski
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Sikorskiego 6, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzaska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Śleskiński

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

PATRONAT HONOROWY
MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO
OLGIERDA GEBLEWICZA

Patronat ekologiczny
WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W SZCZECINIE

Powiat Koszaliński

POLAND2SEU

KOSZALIN
Centrum Pomorza

POLSKIE
RADIO
KOSZALIN

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

ARIMR
Zachodniopomorski
Działalności Regionalnej

Pomorze
Zachodnie

TVP3
SZCZECIN

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
ODDZIAŁ W KOSZALINIE

zaprasza na:

**VIII WOJEWÓDZKI KONKURS WIELKANOCNY
"WIELKANOC Z TRADYCYJĄ"**

Kategorie: PALMA, PISANKA,

oraz

"Konkurs Wielkanocny - Rękodzieło"

"Wielkanocny Konkurs Zespołów Ludowych"

"Smaki Wielkanocne - Konkurs Świątecznych Wypieków"

08.04.2025 g. 8:00 - 15:00 - Przyjmowanie prac konkursowych w Delegaturze
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie ul. W. Andersa 34

- "Wielkanoc z Tradycją" - kategorii: palma, pisanka
- "Konkurs Wielkanocny - Rękodzieło"

10.04.2025 g. 8:00 - 10:00 Przyjmowanie wypieków na konkurs "Smaki
Wielkanocne - Konkurs Świątecznych Wypieków"

10.04.2025 g. 10:00- 13:00 Gala Finałowa w Delegaturze Zachodniopomorskiego
Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie ul. W. Andersa 34

Przyjmowanie zgłoszeń uczestników do dnia 01.04.2025

Serdecznie zapraszamy wszystkich uczestników w.w konkursów do odbioru prac oraz dyplomów po Gali
Finałowej do g. 16:00. Informacji udziela organizator ZODR O. Koszalin pod nr. tel. 94 341 87 30, email:
koszalin.oddzial@zodr.pl

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

WYSTAWA OGRODNICZA BARZKOWICKA WIOSNA

10-11 MAJA 2025

WSTĘP WOLNY!

KONTAKT

wystawa@zodr.pl

tel. 91 479 40 17

91 479 40 51

"Zapylacz za wiedzę"
Wygraj drzewko owocowe

